

APŽVALGA

Nr. 11
2007 m.
vasara–ruduo

LIETUVOS EVANGELIKŲ REFORMATŲ BAŽNYČIOS UNITAS LITHUANIAE
SINODO INFORMACINIS LEIDINYS

„ŠLOVINKITE VIEŠPATĮ. DĖKOKITE VIEŠPAČIUI, NES JIS GERAS, NES JO IŠTIKIMOJI MEILĖ AMŽINA“,

2007 metų eilinio Sinodo suvažiavimo sinodalai

– šiais 106 psalmės žodžiais iškilmingas Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo 2007 eilinio suvažiavimo uždarymo pamaldas šv. Jono Krikštytojo sekmdienį, birželio 24 dieną, Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje pradėjo kunigas Rimas Mikalauskas – Lietuvos evangelikų reformatų generalinis superintendantas. Pamaldų metu buvo įvykdytas vienas iš Sinodo suvažiavimo nutarimų:

diakono-katecheto tarnystei ordinuotas Klaipėdos universiteto, evangeliškosios teologijos katedros paskutiniojo kurso studentas Raimondas Stankevičius. Paskelbti priimti nauji Sinodo teisiniai aktai-kanonai, Viešpaties Vakarieneje dalyvavo dvasininkai, kuratoriai, Sinodo delegatai ir į pamaldas susirinkę tikintieji.

„Apžvalgos“ inf.

AUGA MŪSŲ BAŽNYČIA

Liepos 29 dieną Biržų bažnyčioje įvyko iškilmingos jaunimo konfirmacijos pamaldos. Prieš gausiai susirinkusius parapijiečius, savo šeimos narius ir svečius 29 merginos ir vaikinai patvirtino savo krikščionišką tikėjimą evangeliškame reformatų išpažinime ir pirmą kartą priėmė Viešpaties Vakariene sakramentą. Šių metų jaunimo konfirmantai: Diana Nasteckytė, Skaistė Švambarytė, Aistė Vitkauskaitė, Reda Dagilytė, Giedra ir Irma Zablackaitės, Vilija Virkutyte, Aistė Pelanytė, Kristina Vaičiulytė, Monika Kairyte, Aušra Prakopaitė, Vilija Samsonaitė, Inga Solovjovaitė, Paulius Markevičius, Darius Solovjovas, Merūnas Jukonis, Paulius Virkutis,

Laurynas Jankevičius, Deividas Kiznys – visi iš Biržų, Greta Tunkūnaitė iš Londono, Žydrūnė Tamulėnaitė iš Panevėžio, Vilma Aukštikalnytė ir Agnė Jankauskaitė iš Obelaukių, Algimantė Tamulėnaitė iš Germaniškių, Greta ir Justina Ambroziūnaitės iš Medeikių, Donatas Grimašauskas iš Pasvalio, Artūras Kuginys iš Parovėjos ir Ilma Čiučelytė iš Mažeikių.

Prieš tris savaites, liepos 5 dieną, savo evangelišką išpažinimą patvirtino dar 5 suaugusieji: Danguolė Milonienė ir Donaldas Sinkutė iš Vilniaus, Skirmantė Sakalauskienė iš Pasvalio, Raimondas ir Laima Remeikos iš Biržų. Iš viso šiais metais pirmos Komunijos priėjo jau 34 mūsų tikėjimo

Šis numeris skirtas 2007 metų Sinodui
Jame skaitykite

Kun. Tomo Šerno, Sinodo sekretoriaus, informacija 2–9 p.

Generalinio superintendente Rimo Mikalausko pranešimas 3–8 p.

Revizijos komisijos nuveikti darbai 9 p.

Daivos Janonienės mintys apie „Vaiko užuovėją“ 10 p.

Parapijų gyvenimas 8–11 p.

Baigiame spausdinti Deimantės Prunskienės medžiagą apie turtingą ir įdomią tarpukario draugijos „Radvila“ veiklą 12–14 p.

broliai ir sesės.

Šiomet pirmą kartą pradėtas seminarinis konfirmantų ruošimo būdas, kuomet kandidatai sukviečiami į tęstinius seminarus, kuriuose intensyviai studijuojama Biblija, krikščionybės bei evangelikų reformatų konfesiniai pagrindai. Seminaruose gali dalyvauti ne tik biržiečiai, bet ir atvykėliai iš tolimesnių kraštų. Prieš ir po seminarų bendraujama elektroniniu paštu, siunčiama medžiaga ar užduotys savarakiškam darbui. Šių metų konfirmantus ruošė Biržų dvasininkai kun. Rimas Mikalauskas ir diak. Sigita Švambarienė. Be minėtų dvasininkų konfirmacijoje dalyvavo bei konfirmantus laimino Vilniaus parapijos antrasis dvasininkas diak. Raimondas Stankevičius.

„Apžvalgos“ inf.

EILINIAME SINODO SUVAŽIAVIME – DARBAS IR DARNA

Kun. Tomas Šernas
Lietuvos evangelikų reformatų
Sinodo sekretorius

Šių metų eilinis Sinodo suvažiavimas ypatingas, nes Lietuvos evangelikai reformatai šiemet švenčia 450 metų evangelikų reformatų Sinodo susirinkimų sukaktį.

Vokietijoje ir Šveicarijoje 16 amžiaus antrojo dešimtmečio pabaigoje prasidėjusi Vakarų Bažnyčios Reformacija greitai pasiekė Lietuvos Didžiąją

Kitądien po Sinodo ordinuotas diak. Raimondas Stankevičius ir kun. Tomas Šernas turėjo apie ką pasikalbėti

Kunigaikštystę. Istorijos šaltinių liudijimu, Abraomas Kulvietis apie 1540 metus vadovavo Vilniuje veikiančiai naujai, protestantiškai mokyklai – Reformacijos kūdikiui Lietuvoje. 1551 metais kunigaikščio Mikalojaus Radvilos Juodojo dvare Lukiskėse, prie Vilniaus, jau buvo laikomos evangeliškos pamaldos. 1557 metų gruodžio 14 dieną minimas Sinodo suvažiavimas Vilniuje. Jame buvo priimtas tikėjimo išpažinimas su kalvinistine Viešpaties Vakarienes teologine interpretacija. Nuo tų metų evangelikų reformatų Sinodai kasmet susirenka į suvažiavimus, kurių metu išsprendžia tikėjimo ir bažnytinės organizacijos reikalus Lietuvoje. Sinodų suvažiavimų vieta XVI–XIX amžiais dažniausiai būdavo valstybės sostinė Vilnius, tačiau suvažiavimai vykdavo ir kitose Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės evangelikų reformatų parapijose. Tik didžiausių politinių suiručių ar karų metu Sinodas nesuvažiudavo į savo sesijas. Nuo 1920 metų pastovi eilinių Lietuvos evangelikų reformatų Sinodų suvažiavimų vieta – Biržai, Joninių metu.

Šių metų eiliniame Sinodo suvažiavime dalyvavo dvasininkai, Sinodo kuratoriai ir delegatai ar atstovai iš Biržų, Nemunėlio Radviliškio, Papilio (visos – Biržų r.), Salamiesčio (Kupiškio r.),

Švobiškio (Pasvalio r.), Kėdainių, Panevėžio, Klaipėdos, Šiaulių ir Vilniaus evangelikų reformatų parapijų. Negalėję atvykti į suvažiavimą dvasininkai ir kuratoriai atsiuntė savo sveikinimus bei atsiprašymus.

Suvažiavimo pradžioje Sinodas išsirinko savo vadovybę: Sinodo direktorių, kuris renkamas iš pasaulietinių Sinodo narių ir cenzorių bei sekretorių, kurie renkami iš dvasininkų. 2007 metų Sinodo direktorius – kuratorius Donatas Balčiauskas, cenzorius – kun.

Rimas Mikalauskas ir sekretorius – kun. Tomas Šernas. Po Sinodo vadovybės rinkimų, susirinkusių Sinodą sveikino Vokietijos evangelikų reformatų sąjungos atstovas kun. Erhard Mische, Pasaulio reformotų bažnyčių aljanso (World Alliance of Reformed Churches, www.warc.ch) generalinis sek-

retorius dr. kun. Setri Nyomi sveikinimus atsiuntę raštu. Sveikinimo laišką Lietuvių evangelikų reformatų Sinodo Kolegijos Jungtinėse Amerikos Valstijose vardu iš Čikagos atsiuntė diakonė Erika Brooks. Ji tikisi dalyvauti šių metų rugsėjo mėnesio 15–16 dienomis vykstančioje Sinodo 450 metų jubiliejaus paminėjimui skirtoje tarptautinėje mokslinėje konferencijoje Biržuose. Apie savo dalyvavimą šioje konferencijoje patvirtino Europos reformatų vadovų tarybos prezidentas dr. kun. Gustav Bölcskei – Vengrijos reformatų bažnyčios vyriausiasis vyskupas, WARC viceprezidentas dr. kun. Gottfried Löcher iš Šveicarijos bei svečiai iš Vengrijos, Rumunijos, Slovakijos, Lenkijos, Baltarusijos, Švedijos, Vokietijos, Prancūzijos, Šveicarijos, Nyderlandų ir kitų šalių evangelikų reformatų bažnyčių. Taip pat apie savo dalyvavimą Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo 450 metų jubiliejaus minėjime patvirtino Nyderlandų, Šveicarijos ambasadoriai, Vokietijos, Didžiosios Britanijos ir JAV ambasadų atstovai.

Sinodas vienu iš savo pirmųjų sprendimų pasiuntė sveikinimo laiškus Lietuvos Respublikos Prezidentui, Vyriausybei ir Seimui, meldamas Dievo palaiminimo prasmingiems darbams.

Išreiškė viltį, kad valstybės institucijų ir Lietuvos evangelikų reformatų Sinodo santykiai bus pagrįsti abipusės pagarbos ir teisingumo principais ir tai leis bendrai spręsti iškilusius laikmečio iššūkius.

Per septynias Sinodo suvažiavimo sesijas priimti 25 sprendimai-kanonai ir memorialai. Išklausyti generalinio superintendente kun. Rimo Mikalausko, Konsistorijos prezidento kurat. Donato Balčiausko ir Sinodo revizijos komisijos pirmininko Alfredo Dagio, taip pat parapijų, vaikų globos namų Medeikiuose (Biržų r.) direktorės Dainos Janonienės ir Lietuvos evangelikų reformatų jaunimo draugijos „Radvila“ centro valdybos pirmininkės Viktorijos Statauskaitės, Konsistorijos Sinodo 450 m. jubiliejaus komisijos pirmininkės dr. Renatos Bareikienės pranešimai. Šie metai ypatingi tuo, kad Sinodo suvažiavime pasibaigė generalinio superintendente, Konsistorijos bei Revizijos komisijos trejų metų įgaliojimų ir darbo

Pirmąkart Bažnyčios istorijoje Konsistorijos prezidente išrinkta moteris. Ja tapo dr. Renata Bareikienė iš Vilniaus parapijos

kadencijos. Vienas svarbiausių šių metų Sinodo uždavinių buvo suteikti įgaliojimus naujai Bažnyčios vadovybei ateinantiesiems trejiems metams. Trejų metų kadencijai išrinkta žemesnioji Sinodo institucija – Konsistorija. Ją sudaro 8 nariai, iš jų keturi dvasininkai ir keturi pasauliečiai. Konsistorijos prezidentas visuomet yra renkamas pasaulietis, viceprezidentas visuomet yra dvasininkas. Pirmąkart Bažnyčios istorijoje Konsistorijos vadove, prezidente, buvo išrinkta moteris. Ja tapo dr. Renata Bareikienė iš Vilniaus. 2007–2010 metų kadenci-

Nukelta į 9 p.

BAŽNYČIOS NARIAMS SUTELKUS JĖGAS VISOS PROBLEMOS IŠSPRENDŽIAMOS

*Kun. Rimas Mikalauskas
Lietuvos evangelikų reformatų
generalinis superintendentas*

Dvasininkų tarnystė

Per prabėgusius sinodinius metus šioje srityje esminių permainų nebuvo ir padėtis išlieka panaši kaip 2005–2006 sinodiniais metais. Pernai eiliniame Sinodo suvažiavime buvo atkreiptas dėmesys į dvasininkų trūkumą, tačiau nebuvo surasta naujų veiksmingų priemonių šį trūkumą greitai likviduoti. Lieka senas, jau išbandytas kelias – melsti, kad Viešpats siųstų daugiau darbininkų į savo vynuogyną, ir nuosekliai dirbti. Ši, kaip ir visos problemos, yra išsprendžiama sutelkus visos Bažnyčios narių jėgas: pradendant nuo Sinodo priimamų sprendimų, paruošiant teisinius pagrindus, ir baigiant eiliniams parapijiečiais, kurie sąmoningai aukoja savo išteklius ar laiką dvasininkų išlaikymui. Dvasinių darbininkų pašaukimui labai svarbu kaip mes vertiname Dievo Žodžio tarnus, patį pašaukimą. Dvasininkai savo tarnyste tą pagarbą patys įgyja. Ji taip pat augs, kuomet tikintieji labiau susipažins su dvasininko kasdieniniu darbu, jo tarnystės iššūkiais, vargais ir džiaugsmais.

Dvasinės tarnystės problemos, paminėtos prieš metus mano pranešime Sinodui, išlieka ir šiemet („Apžvalga“ Nr. 9, p. 6). Atkreipsiu dėmesį į tai, kas nauja.

Galime pasidžiaugti dvasininkų gyvenimo ir tarnystės sąlygomis Biržuose: įrengtas darbo kabinetas ir darbo vieta šiltose patalpose raštinėje, parapijos namuose. Geras internetinis ryšys, tarnybiniai nešiojamieji kompiuteriai, tarnybiniai mobilieji telefonai. Dvasininkai už tarnybines išlaidas atsiskaito limitinėmis Sinodo kortelėmis. Pagaliau nuo tarnybinių pareigų visiškai atskirtas dvasininko asmeninis ir šeimos išlaikymas. Geresnės sąlygos Bažnyčioje ne tik dvasininkams, bet ir kitiems tarnautojams. Tokios pat darbo sąlygos sudarytos ir Sinodo buhalterei, kancleriui. Jau pradėtos rinkti aukos dvasininkui

Nemunėlio Radviliškio parapijoje įsikurti. Manau, jog atoki mūsų parapija sulaukė pelnyto dėmesio – čia yra tradicinė vaikų stovyklų vieta, labai patraukli ir kitiems bažnytiniams seminarams bei stovykloms. Galvoju, jog artimiausiu metu geros tarnystės sąlygos turi būti kuriamos Vilniaus, Panevėžio, Klaipėdos ir Kauno parapijose. Suprantama, tuomet turi būti planuojamos dvasininkų misijos pastoviam gyvenimui prie parapijos.

Kun. R. Mikalauskas

Per šiuos metus buvo nemažai nuveikta dvasininkų socialinių garantijų bei senatvės pensijos srityje. Sulaukta paramos dvasininkų pensijų fondui iš Pasaulinio reformatų aljanso (WARC), padidintas pensinis kapitalas. Dvasininkai nuo savo išlaikymo senatvės pensijai jau moka 15 proc., iš kurių 5 proc. kas mėnesį atskaičiuojami emeritui senjorui kun. Petrui Čepui parenti. Suprantama, kad ateityje dvasininkų pensijų fondui mokestis turėtų didėti iki 25 proc. ar daugiau. („Sodros“ įmokos dabar – 34 proc.). Šiuo metu dvasininko išlaikymui skiriama suma yra panaši į Lietuvos vidutinį darbo užmokesį. Žinant, kad dvasininkai dirba visą savaitę, taip pat švenčių dienomis, galima teigti, kad finansinės motyvacijos dvasininko pašaukimui nėra. Tai gali būti viena iš neigiamų priežasčių dvasinio darbo perspektyvoje. Drįstu

teigti, kad vyrai ir moterys, norintys savo šeimas išlaikyti patys, rinksis geriau apmokamus darbus. Nieko gero, jei Bažnyčioje dvasininkui tegalime pasiūlyti antraeilininko pareigas. Neįsivaizduoju Bažnyčios augimo, jei parapijoje nėra bent vieno pirmaeilės pareigose tarnaujančio dvasininko. Atkreipiu Sinodo dėmesį į tai, kad dvasininkai Sinodo sąskaiton jau ne pirmus metus moka 10 proc., t. y. dešimtinę, nuo savo išlaikymo. Tai ne tik piniginis įnašas Bažnyčios misijai – tai ir dvasinė tarnystė, mokant tikinčiuosius atsakingai priimti Dievo mokymą apie aukojimą ir prisiimti konkrečią atsakomybę sprendžiant Bažnyčios gyvenimo klausimus. Kam daug duota, iš to ir daug reikalaujama. Ir atvirkščiai, kas daug duoda, gali ir tiek pat daug reikalauti.

Dvasininkų perspektyva

Kuratoriaus dr. Arūno Baublio kvietimu turėjau galimybę apsilankyti Klaipėdos universitete, pabendrauti su studentais, dėstytojais. Pernai rugsėjo pirmąją buvau susitikęs su diennio skyriaus pirmo kurso studentais. Pristačiau mūsų Bažnyčios tarnystę, pakviečiau juos atlikti praktiką mūsų Bažnyčioje. Po kelių apsilankymų universitete susidarė įspūdis, kad dauguma teologijos studentų nėra motyvuoti darbu Bažnyčioje, o teologines studijas renkasi tik norėdami gauti bakalauro laipsnį. Po bakalauro baigimo paprastai siekiama baigti kitas specialybes. Daugumai studentų tikėjimo išpažinimas neaiškus, mažai evangelikų išpažinimo studentų. Viena vertus, džiugu, kad evangeliškosios teologijos katedra didžia dalimi išlaikoma valstybės lėšomis, ir galima ruošti lietuvių kalba kandidatus į dvasininkus. Antra vertus, baugu, kad pasikeitus politinėms aplinkybėms, valdžia gali nutarti uždaryti katedrą, motyvuodama, jog ji neturi perspektyvos. Katedra turi sukaupusi turtingą evangeliškosios teologijos biblioteką, turi jaunų ir perspektyvių dėstytojų. Manau, laikas klausti, ne „Kodėl trūksta evangelikų dvasininkų?“, bet

Nukelta į 4 p.

Atkelta iš 3 p.

„Ką daryti, kad mūsų tikintieji imtų vertinti teologines studijas?“ „Kaip ugdyti teologiškai mąstančius parapijiečius?“

Prieš metus su džiaugsmu sutikome Klaipėdos universiteto, evangeliškos teologijos katedros bakalauro Ervino Koršunovo norą po dešimties metų vėl sugrįžti į Dievo Žodžio tarnystę. Jis buvo kviečiamas į dvasininkų sesijas, aktyviai įvedamas į dvasinės tarnystės „virtuvę“. Vilniaus parapijos klebonas kun. Tomas Šernas labai džiaugėsi Ervino teikiama pagalba, pradėta tarnystės praktika. Visi nuoširdžiai tikėjome artimiausiu metu turėti dar vieną ordinuotą dvasininką. Deja, gyvenimo realybė, beveik metų praktika atskleidė rimtas priežastis, dėl kurių šioms viltims nebuvo lemta bent artimiausiu metu išsipildyti. Priežasčių nevardinsiu, nes jos asmeniškios. E. Koršunovo patarnavimo Dievo Žodžiu buvo atsisakyta. Manau, kad tiek jam, tiek visiems Sinodo dvasininkams tai buvo pamokanti ir skaudi nusivylimo patirtis, tačiau, mes tikime, jog „Dievą mylintiems viskas į gerą išeina“.

Labai džiaugiuosi lekt. Raimondo Stankevičiaus Dievo Žodžio tarnyste. Kėdainių parapijos rekomendacija, Dvasininkų sesijos rekomendacija ir Konsistorijoje išlaikyti dvasininkui privalomi egzaminai yra natūrali Raimondo pašaukimo į dvasininkus pasekmė. Esu įsitikinęs, kad jo asmenyje Bažnyčia turi jau gerą, gyvenime ir tarnystėje išmėgintą Dievo Žodžio tarną. Tikiu, kad mums Sinodo suvažiavimo metu liks tik iškilmingoji pašaukimo dalis – jo ordinacija į diakonus. Tai leistų paskirti jam visą išlaikymą iš Sinodo dvasininkų fondo ir skirti misiją į Vilniaus parapiją, kuriai šiuo metu labiausiai reikia dvasinio darbininko. Manau, kad tai bus tikra parama kun. Tomui Šernui ir tuo pačiu, kunigas Tomas bus pats geriausias dvasinis vadovas pradedančiajam ordinuotam dvasi-

ninkui.

Šiomet laukiame sugrįžtančios į Lietuvą diak. Gitanos Gasiūnaitės-Demčenko. Per prabėgusius metus diak. Gitana sugebėjo pabaigti prestižines vadybos studijas Prahoje, įgijo didelę darbo patirtį pasaulinėje bendrovėje ir gavo aukštą darbo pripažinimą. Taip pat labai aktyviai talkino ir paruošė dvasinės tarnystės projektus 2008–2009 metams mūsų Bažnyčioje. Kartu su Justu Brazausku savanoriškai redagavo mūsų Bažnyčios internetinį puslapį www.ref.lt. Sveikiname Gitaną ir Eugeniją jau naujoje tėvystės patirtyje ir meldžiu Dievo palaimos jų mažyliui ir mūsų Bažnyčios mažajai atžalėlei. Suprantama, kad aktyvios tarnystės mūsų pa-

Kurat. Aleksandra Balčiauskienė

rapijose mažiausiai ateinančius metus diak. Gitanai neplanuojame.

Diak. Tomas Sakas tęsia studijas Vokietijoje. Dėl sudėtingos vokiškų studijų sistemos jam nepavyko šiemet baigti mokslų. Tikimės, kad kitų metų pradžioje jis jau grįš diplomuotu magistro laipsnio teologu ir kitų metų eilinio Sinodo suvažiavimo metu galėsime skirti misiją, ordinuoti į Dievo Žodžio ministrus.

Taip pat noriu pasveikinti kun. Kęstutį Daugirdą jau parašiusį daktaro darbą ir šiomis dienomis jį besiginantį. Apgailėstauju, kad dėl baigiamojo egzamino jis turėjo atsisakyti jau suplanuotos kelionės į Sinodą. Labai džiaugiuosi mūsų

artimu ryšiu, kad nepaisant atstumo, rūpesčių ir darbų naštos savo kraštuose, visuomet esame kartu evangelikų reformatų reikaluose Lietuvoje. Visuomet jaučiau kun. Kęstučio paramą ir pastiprinimą. Norėčiau, kad būtų sudarytos sąlygos jo tarnystei Lietuvoje. Taip pat matau, kad jas sudaryti nepakanka tik vieno ar grupelės pasišventusių žmonių gerų norų. Tikiuosi, kad per ateinančius metus mums visiems dar bus progos kartu aptarti kun. Kęstučio Daugirdo dvasinės tarnystės perspektyvas Lietuvoje ir jas pristatyti kitų metų eiliniam Sinodo suvažiavimui. Labai džiaugiuosi ir dėkoju Dievui, kad po daugiau kaip 50 metų mes turėsime mūsų kunigą, teologą su mokslų daktaro laipsniu.

Per pastaruosius trejus mano tarnystės generalinio superintendente pareigose metus ne kartą lankiausi Panevėžyje, nemažai raštu ir žodžiu bendravau su evangelikais reformatais ir juos aptarnaujančiu dvasininku Juliumi Norvila. Apie tai daugiau – Panevėžio vizitacijos rašte. Čia norėčiau pasidžiaugti, kad žingsnelis po žingsnelio judame augindami pasitikėjimą vieni kitais. Konsistorijos kvietimas 1988 metais Biržų evangelikų reformatų bažnyčioje ordinuotą kunigą-diakoną Julij

Norvilą kviesti bendradarbiauti ne Sinodo dvasininko teisėmis dvasinėje tarnystėje Panevėžyje yra atsakas į pernai Sinodo išreikštą susirūpinimą dėl dvasininkų stokos. Taip pat generalinio superintendente, Konsistorijos, Panevėžio evangelikų reformatų parapijos vyresniųjų, eilinių parapijiečių ir paties Juliaus Norvilos nuoseklaus dvasinio darbo bei pasitikėjimo Viešpaties pašaukimu rezultatas.

Bažnyčios konsolidacija

Tai viena aktualiausių ir skaudžiausių temų. Pernykščiaime savo pranešime minėjau juridinį Bažnyčios

Nukelta į 5 p.

Atkelta iš 4 p.

sutelkimo kelią. Teisiniu keliu atgauti ir parapijų kompetentingoms vadovybėms perduoti juridinio asmens pažymėjimai Kėdainiuose, Biržuose ir Nemunėlio Radviliškyje. Dėl Kėdainių juridinio pažymėjimo A. Kvedaravičius padavė skundą teismui, neva pažymėjimas buvo išduotas parapijos atstovui neteisėtai. Procesas Kauno administraciniame teisme užsitęsė, kai bylos eiga pakrypo A. Kvedaravičiui nepalankia kryptimi. Po ilgo proceso teismas atmetė skundą, kaip nepagrįstą. A. Kvedaravičius apskundė teismo nutartį Vyriausiajam administraciniam teismui (VAT). Atėjęs šio teismo posėdžiui A. Kvedaravičiaus advokatas ėmė reikalauti teisėjo nušalinimo ir taip siekė dar vilkinti bylą. Balandžio 24 dieną VAT sprendimu byla dėl Kėdainių parapijos pažymėjimo buvo baigta, ir A. Kvedaravičiaus pastangos išlaikyti pasisavintus Kėdainių parapijos dokumentus žlugo galutinai. Lygiai tuo pačiu metu, kai prasidėjo teismas dėl Kėdainių, A. Kvedaravičius parašė pareiškimą Generalinei prokuratūrai. Jame apkaltino Kėdainių parapijos seniūnų valdybos pirmininkę Dalią Mikšienę, kitus tikinčiuosius ne tik Kėdainiuose bet ir Biržuose. Prokuratūra šių skundų pagrindu pradėjo dvi baudžiamąsias bylas Kėdainiuose ir Biržuose. Tyrimas Kėdainiuose buvo nutrauktas 2006 metų rugpjūčio mėnesį, pakartotiniu A. Kvedaravičiaus prašymu atnaujintas antrą kartą ir 2006 metų rugsėjo 15 dieną nutrauktas galutinai. Panašiai 2007 metų pradžioje buvo nutrauktas tyrimas ir Biržuose, tačiau vėl atnaujintas A. Kvedaravičiaus advokato prašymu. Šįkart jis išreiškė nepasitikėjimą Biržų prokuratūra. Tyrimas buvo atnaujintas ir 2007 balandžio 27 dieną perkeltas į Rokiškio prokuratūrą. Kol kas jis nėra baigtas. Galime daryti išvadą, kad A. Kvedaravičius kaip įmanydamas kuria šmeižiančius

dokumentus-skundus prieš savo tikėjimo brolius ir seseris – evangelikus reformatus. Tuo vargina dvasininkus, parapijos vyresnius, kurie ne tik turi gaišti laiką, bet ir patirti iki šiol nepažįstamą bendravimą su prokurorais ar jų padėjėjais. Manau, kad tokiu būdu A. Kvedaravičius sąmoningai kuria neigiamą evangelikų reformatų, kaip „konfliktuojančių tarpusavyje“ įvaizdį valstybinėse institucijose ir visuomenėje. Ne kartą esu gavęs priekaištų, kad negražu Bažnyčios žmonėms teismuose bylinėtis. Sunku paaiškinti, kad visų šmeižtų ir teismų iniciatorius yra vienas ir tas pats asmuo! Ar iš tiesų mes turėtume nesirodyti teismuose, slapstyti ir vengti duoti parodymus

Balsuoja kurat. Vytautas Variakojis (Biržai)

prokurorams? Kas taip kalba, manau, nėra gyvenime patyręs, ką reiškia būti šmeižiamam ir apskritai nesuvokia krikščioniškos atsakomybės kovoje su Biblijoje įvardintais sukčiais ir lupikautojais. Asmeniškai dalyvavau duodant parodymus visose apklausose bei teismuose. Parodymus davė parapijiečiai iš Biržų ir Kėdainių, šių parapijų banko sąskaitas tikrino prokuratūros darbuotojai. Kėdainiuose, Biržuose ir Rokiškyje patyriau taktišką, mandagų tyrėjų elgesį. Apibendrinant anksčiau paminėtus teismus bei prokuratūrų tyrimus, pradėtus vieno ir to paties asmens, pasakysiu, kad buvo apginta parapijų teisė turėti savo juridinius dokumentus. Šia teise, ma-

nau, ateityje pasinaudos visos mūsų parapijos. Įgijome patirties, kuri mus stiprina kartu su Viešpaties žodžiais šventajame Rašte: „*Palaiminti jūs, kai dėl manęs esate niekinami ir persekiojami bei meluojant visai šmeižiami. Būkite linksmi ir džiūgaukite, nes jūsų laukia gausus atlygis danguje. Juk lygiai taip kadaise buvo persekiojami pranašai*“. Taip pat suprantu, kad einame teisiniu ir teisingu keliu. Neturime sėdėti vietoje, bet dirbti toliau, liudyti tiesą ir teisingomis priemonėmis atgauti tai, kas yra ne A. Kvedaravičiaus ir jo bičiulių, bet parapijų ir Sinodo nuosavybė – Bažnyčiai priklausančius juridinius dokumentus.

2006–2007 metais buvo išbandytas ir kitas kelias – susėdus už stalo, tarpininkaujant tretiesiems asmenims, ieškoti dvasinio, konfesinio pagrindo ir susitarimu sujungti jėgas bendrai tarnystei. Tokia galimybė tariamai vėl atsirado, kai A. Kvedaravičius į mūsų Bažnyčios konfliktą įtraukė politikos atstovus. Teisingumo ministerijai po atlikto tyrimo patvirtinus esamą Biržų parapijos vadovybę, A. Kvedaravičius kreipėsi į teisingumo ministrą Gintautą Bužinską ir išreiškė pasipiktinimą. Ministras patarė jam kreiptis į teismą, jei jis turi pretenzijų dėl ministerijos darbo. Jau matydamas nepalankią situaciją Kėdainių teisme, A. Kvedaravičius į teismą nebesikreipė. Tačiau vos tik pasikeitė teisingumo ministras, A. Kvedaravičius iš karto prisistatė Petručiui Baguškai. Ministras pakvietė abi puses prie savo stalo pokalbiui. Iš pirmojo pokalbio supratome, kad A. Kvedaravičius iš tiesų nuveikė didelį agitacinį darbą Seime ir pasistengė politikų tarpe rasti sau advokatų – visiškai svetimų mūsų konfesijai politikų. Ministras buvo pakvietęs antrą kartą į susitikimą prie bendro stalo. Šįkart A. Kvedaravičius pasirodė lydintis garsaus advokato Kęstučio Stungio. Šioje situacijoje nusprendžiau kreiptis pagalbos, kviestis tarpininkauti ne politikus, bet

Nukelta į 6 p.

Atkelta iš 5 p.

broliškos Bažnyčios dvasinį autoritetą Liuteronų Bažnyčios Vyskupą Mindaugą Sabutį. Tikėjau, kad dialogas, pradėtas bendromis pamaldomis, iš vienos pusės atskleistų dvasinius interesus bei jų vedamus Bažnyčios vienybės sekėjus. Vyskupas M. Sabutis sutiko ir pakvietė A. Kvedaravičių tokiam dialogui. 2007 metų vasario 7 dieną įvykusiame trečiajame susitikime pas ministrą Bagušką, dalyvavo ir vyskupas. Jame A. Kvedaravičius buvo paklaustas, ar atsilieps į šį kvietimą. Tuo metu jis atsakė, „turįs pasitarti su Konsistorija“. Iki šiol jokio atsakymo nesulaukta. Išvada. A. Kvedaravičius bandė į mūsų Bažnyčios problemų sprendimą įtraukti valstybės politikus. Teisingumo ministro Baguškos iniciatyva atsirado galimybė tarpininkaujant autoritetingiems tarpininkams ieškoti galimybės bažnytinės konsolidacijos klausimą spręsti sutarimu. Tačiau, eilinį kartą įsitikinta, kad joks tarpininkavimas nereikalingas nenorinčiam susitarti. Šiomet galiu dar tvirčiau pasakyti, kad pastarasis kelias išbandytas. Lieka paskutinis. Teisinis.

Priešingai aukščiau aprašy-

Kurat. Donatas Balčiauskas ir Teologijos katedros vedėjas dr. Arūnas Baublys

tiems įvykiams galiu pasidžiaugti minėtų 3 metų dialogu su Panevėžio parapija, jos vyresniaisiais ir kun. diak. J. Norvila. Tai pavyzdys, kaip žingsnelis po žingsnelio eidami, dirbdami ir įvykdydami prisiimtus įsipareigojimus, gerbdami vieni kitus,

galime pasiekti bažnytinės vienybės vaisių. Nesakau, kad jau viskas atlikta. Tačiau, Dievui dėkoju, kad visi gavome geras tikėjimo pamokas bažnytinės vienybės statybos klausimais ir esame „perkelti į aukštesnę klasę“. Apskritai, evangelikų reformatų, kaip bažnytinio vieneto konsolidacija, yra visuotinis ir nuolatinis dvasinis darbas, tarnavimas. Tai rašydamas remiuosi tarptautine partitimi iš 2006 metų rugsėjo mėnesį Europos reformatų vadovų suvažiavimo Budapešte Nyderlandų Protestantų Bažnyčios atstovo, teologijos daktaro pasisakymo. Jį perfrazuoju savais žodžiais: „Bažnytinė vienybė

tieki stipri, kiek stiprus mūsų pasitikėjimas ir gebėjimas klausyti ir pildyti Viešpaties valią. Tiek trapi, kiek esame pažeidžiami ir į save susikoncentravę žmonės. Tiek trapi, kiek yra tų žmonių, ir jų nesuriša atsakomybė bendroje Viešpaties tarnystėje ir šios tarnystės pavelde bei pašaukimas skelbti Jėzaus Kristaus Evangeliją pasauliui.“

Evangelikų bendrystė Lietuvoje ir tarptautinė evangelikų reformatų bendrystė

Esame labiausiai į Europos šiaurės rytus nutolusi maža evangelikų reformatų Bažnyčia. Šalia mūsų gyvenantys ir Kristų išpažįstantys

evangelikai yra labiau užsitarę savo bažnytelėse, tačiau surinkimuose išgyvena panašius į mūsų gyvenimo teikiamus iššūkius. Su jais nepalaimoje bendros tarnystės santykių,

Susikaupė Dalija Gudliauskienė (Vilnius)

išskyrus proginius arba per atskirus Bažnyčios narius, bendradarbiaujant bendrose krikščioniškose ar kultūrinėse draugijose. Norėčiau atkreipti Sinodo dėmesį, kad evangeliškos bendruomenės ir bendrijos nėra kažkokie statiški kūnai, judantys erdvėje pagal kosminius traukos dėsnius. Mes visi esame veikiami įvairių priežasčių ir keičiamės. Nesakau, kad kinta mūsų konfesija ar tradicijos – kinta mūsų požiūriai į kaimynus. Manau, kad artėja laikas, kai evangelikų išpažinimų krikščionys ims vis labiau bendradarbiauti. Nesusilieti ar prarasti savo tapatybę, bet bendradarbiauti vieni su kitais. Pradės vis labiau vieni kituose pažinti tikėjimo brolius ir seses, tik gyvenančius kituose namuose. Mums jau pažįstami baptistai ir esame patyrę bei toliau patiriame jų pagalbą reformatams Klaipėdoje. Meldžiamės jų maldos namuose. Šiomet mes gavome dovaną iš Lietuvos sėkminininkų – didelę palapinę Giesmių šventei bei Sinodui Biržuose. Šiomet pirmąkart apsilankiau „Tikėjimo Žodžio“ Bažnyčioje Vilniuje, susipažinau su jos vadovu Giedriumi Saulyčiu. Kun. Tomas

Nukelta į 7 p.

Atkelta iš 6 p.

Šernas buvo pakviestas į šią bendruomenę pamokslauti. Susidomėjęs skaitau „Ganytoją“ bei aplankau internetinį jų puslapį – negaliu nepastebėti, kad čia neradau teologinių tiesų, kurios prieštarautų evangelikų reformatų išpažinimui. Su mūsų broliais evangelikais liuteronais palaikome vis šiltesnius santykius. Turime jau kelias draugijas, jose mūsų tikintieji dirba kartu. Gal verta pagalvoti apie jų kooperavimą bažnytinės žiniasklaidos srityje? Dėkingas esu už šiltus santykius su vyskupu M. Sabučiu bei jo nuoširdų ir atsakingą dėmesį ir pagalbą mums, mūsų vis dar išgyvenamose bėdose.

Evangelikų moralinė, dvasinė ir ekonominė parama iš užsienio mums išlieka esminė ir labiausiai daro įtaką vykdant savo misiją šiame krašte. WARC'o delegacijos apsilankymas 2006 m. pabaigoje atvėrė mums naują perspektyvą užmezgant santykius su Prancūzijos reformatais – hugenotais. Šių metų gegužės mėnesį buvau pakviestas dalyvauti šios beveik pusę milijono tikinčiųjų turinčios Bažnyčios Sinode. Su apgailėstaviu, dėl darbų gausos Lietuvoje, turėjau atsisakyti šio vizito. Vis dėlto minėtame Sinode kun. Kęstučio Daugirdo dėka buvo paskelbtas pranešimas apie mūsų Bažnyčią bei istorinius konfesinius mūsų ryšius. Gautas patvirtinimas, kad šių metų rugsėjo mėnesį, Sinodo jubiliejinėje konferencijoje dalyvaus Prancūzijos reformatų Sinodo delegatas. Taip pat džiaugiuosi intensyvėjančiais ryšiais su Šveicarijos reformatų Bažnyčia. Po apsilankymo Berne 2005 metais, po asmeninių susitikimų, tęsiamas bendravimas laiškais, sulaukiame paramos mūsų tarnystėje Lietuvoje. Šveicarijos reformatų dėka, šiemet galime pasiųsti mūsų žmones iš įvairių parapijų į intensyvius anglų kalbos kursus Klaipėdoje. Išlieka tradiciškai tvirti, strateginiai mūsų santykiai su Lipės Bažnyčia ir su Lietuvių evangelikų reformatų Sinodo Kolegija Amerikoje. Nuolat patiriu jų nuoširdų dėmesį, šilumą ir konkrečią paramą. Šilti santykiai su Švedijos misijos sandomos Bažnyčia. Mezgasi nauja partnerystė su Vengrijos reformatų Bažnyčia, Debreceno distriktu. Į minėtą jubiliejinę konferenciją at-

vyksta delegacija, kuri pasiliks ilgiau ir vizituos mūsų parapijas. Tikimės, kad po kelerių metų ir mes galėsime išsiųsti grupę parapijiečių apsilankyti ir pamatyti, kaip gyvena Vengrijos reformatai. Daugiau dėmesio reikėtų skirti buvusiems intensyviems ryšiams su Amerikos presbiterionų Bažnyčia bei Lenkijos reformatais. Vėl atgyja santykiai su reformatais iš stiprios Frankfurto prie Maino parapijos. Iš tiesų, mūsų partnerystės ryšiai plečiasi, tačiau kaip jie bus gilūs, priklauso, kas ir kaip kuruos šiuos ryšius. Reikalingi savanoriai Sinodo tarptautiniams ryšiams kuruoti.

Su nerimu žvelgiu į 1993 metais Rygoje pradėjusią veikti angliškai kalbančią radikalųjų reformatų misiją. Savo kadencijos metu turėjau galimybę trumpai kelis kartus susitikti su Rygoje veikiančios šios naujos reformatų misijos įkurtos latviškos parapijos Rygoje vadovu kun. A. Sauka. Taip pat esu gavęs žinių apie Rygoje neakivaizdžiai veikiančią Baltijos reformatų seminariją. Ji neturi savo patalpų, reikalui esant trumpam išsinuomoja iš liuteronų Rygos senamiestyje esančias senosios reformatų bažnyčios patalpas. Šios seminarijos dvasiniai kuratoriai yra Vestminsterio seminarijos Amerikoje vadovai. Pastaroji yra remiama Amerikoje apie 1930 metus atskilusių nuo mūsų partnerinės Bažnyčios „ortodoksų presbiterionų“ (reformatų). Suprantama, kad mūsų Bažnyčios skaldytojai labai greit randa kalbą Rygoje prisistatydami „Lietuvos reformatais ortodoksais“, tuo pačiu mūsų vardas vėlgi šmeižiamas, esame vadindami „protestantais liberalais“. Jau dabar iš panašios terminologijos vartojimo galima atpažinti, kur ir kokius „reformatiškus mokslus“ praeina suspenduoti katalikų kunigai, tarnaujantys pas „vyskupą“ A. Kvedaravičių. Nerimą kelia tai, kad šioje Baltijos pusėje atsiranda netradicinė ir radikali, agresyviai kitų konfesijų atžvilgiu nusiteikusi reformatų mokykla. Jos naudojamas reformatų vardas tiek Latvijos liuteroniškoje aplinkoje, tiek Lietuvos katalikiškoje aplinkoje gali imti dominuoti su neigiamu atspalviu, kurio prasmė bus lipdoma ir mums. Neabejotinai, radikalusis reformatų sparnas veda mūsų išpažinimą į konfesinę izoliaciją

ir sektantiškumą. Iš kitos pusės jis gali iššaukti perdėtą liberalistinę srovę. Juk radikalų vienas iš būdingų bruožų yra ne Evangelijos skelbimas, bet siekis atkreipti į save dėmesį. Bijau, kad tokios mokyklos bei radikalųjų reformatų bendruomenių atsiradimas netoli Lietuvos tradicinių, nuosaikių reformatų centrų, ateityje gali sukelti daugiau rūpesčių mūsų Bažnyčiai.

Jaunimo ir vaikų tarnystė

Bažnytinės konsolidacijos, ekonominės bazės kūrimo, bažnyčių ir parapijos namų remontai, kiti einamieji darbai taip užgožė mus, kad vienos jaunimo tarnautojų konferencijos metu garsiai turėjau ištarti: „Jaunimo ir vaikų tarnystė nėra mūsų Bažnyčios prioritetasis!“ Išties baugu girdėti tokius žodžius. Bet tiesos pasakymas neturėtų mūsų bauginti, daug blogiau kuomet meluojame patys sau. Labai džiaugiuosi, kad gyvenimo rūpesčiai nepajėgia užgožti prieš 10 ar daugiau metų Evangelijos pasėtą grūdelių! Jaunimo ir vaikų stovyklose Dievo Žodžiu laistyti vaikai ir jaunimas – jau suaugę jauni žmonės, turintys gerus išsilavinimus, dirbantys ir save išlaikantys, laisvai kalbantis keliomis užsienio kalbomis, išlavinti tarptautiniuose kursuose ir įgiję darbo grupėse patirties. Svarbiausia, jie pasišventę ir drąsūs stovėti ir kovoti už tikėjimą. Jų – ne tūkstančiai ir ne šimtai, tačiau pakankamai, kad mes galėtume šiandien pasakyti – mūsų Bažnyčia jau dabar turi jaunų ir gabių žmonių, pasiryžusių dirbti dvasinį darbą su jaunimu ir vaikais. Gražinti ir padauginti tai, ką gavo savo laiku. Jiems reikia dvasinio mokymo, Dievo Žodžio gilesnio pažinimo ir jo praktinio pritaikymo šioje tarnystėje. Apskritai pastebiu, kad laikas kuo skubiau skirti mūsų dvasinės tarnystės pajėgas į šią sritį didžiuosiuose miestuose: kuo intensyviau dirbti drauge su jaunais, suaugusiais, jaunomis šeimomis. Tai jie – vaikų ir jaunimo dvasinės tarnystės kariai priešakinėse fronto linijose. Kita strateginė kryptis ir jai reikia pasiruošimo: natūraliai, palaipsniui šiuos žmones įtraukti į įvairaus lygio bažnytinės savivaldos lygius: nuo parapijų komisijų, valdybų ir tarybų iki Sinodo komisijų ir Konsistorijos. Jau tapo įprasta, kad Sinodo darbe,

Nukelta iš 8 p.

Atkelta iš 7 p.

sekretoriatai jie talkina kasmet. Jų darbas natūralus, kad net sunku jį ir pastebėti. Baigdamas ši pranešimą noriu paminėti, kad nepaisant visų problemų į bažnytinių gyvenimą įsitvirtina naujoji karta ir po truputį „sugrįžta“ vidurinioji karta – „pagyvenęs jaunimas“. Tie, kuriems pensija „ant nosies arba tik ką prasidėjo“. Nuoširdžiai džiaugiuosi patyrusių savo profesijos specialistų ir mokslo daktarų reformatų įsijungimu į aktyvų bažnytinių gyvenimą. Vis daugiau pastebiu solidumo Konsistorijos ir Sinodo posėdžiuose.

Negaliu aprėpti visko viename pranešime. Baigdamas jį noriu visiems ir už visus padėkoti Dievui, su

Rūta Kėželytė-Vaitiekūnienė

kuriuos per savo praėjusius kadencijos metus turėjau galimybės bendrauti

ir bendradarbiauti: parapijose, Konsistorijoje ir Sinodų suvažiavimuose. Dėkoju už kun. Erhardą Mischę, kuris visuomet, kaip didžios patirties dvasininkas ir misionierius mokėjo suprasti, pastiprinti mane šiose sunkiose pareigose, didelę dalį nuo mano pečių nuimdavo savo nematomu Bažnyčiai darbu. Dėkoju Dievui už visų Jūsų nuoširdžią paramą, už pastabas ir atlidumą mano silpnybėms. Jūsų visų dėka galėjau išgyventi dvasinius pakilimus ir džiaugsmą. Skausmo ir silpnumo valandose suprasti, kur mano vieta ir dėl ko turiu tvirtai stovėti tame pasaulyje, kuriame iki šiol buvau. Dievas telaimina visus, gyvenančius Kristuje ir tebūnie vienam Dievui garbė, per amžius.

PARAPIJŲ GYVENIMAS NUO SINODO IKI SINODO

Biržų parapijoje (pirmininkė Erika Galvelytė) atlikta daug darbų: sutvarkytas pagrindinis bažnyčios bokštas, iškeltas naujas kryžius, baigti pagrindiniai vidaus remonto ir apdailos darbai klebonijoje. Sodintos gyvatvorės, tvarkytos malkos ir klebonijos aplinka. Vienas aktyviausių talkų dalyvių – varpininkas Gediminas Šileika, kuris negaili asmeninės darbo įrangos ir tuo paspartina talkininkų darbą.

Sinodas labai įtemptai dirbo

Parapijiečių pageidavimu seniūnai organizuoja kapinių švenčių pamaldas. Parapijiečiai dalyvavo ėkomeninėse pamaldose, diak. Sigita Švambarienė suruošė moterų maldos dieną.

Panevėžio parapijoje (pirmininkė Irena Kartanienė) pamaldos vyko kiekvieno mėnesio antrąjį ir ketvirtąjį sekmadienį, išskyrus 2007 metų vasario mėn., kai dėl didelių šalčių,

išklausius parapijiečių pageidavimą ir pasitarus su parapijos vyresniais seniūnais bei parapiją aptarnaujančiu dvasininku Julium Norvila, pamaldos neįvyko. 2006 m. įvykusios sesijos metu nutarta toliau siekti Lietuvos reformatų vienybės ir Panevėžio parapijos juridinio asmens statuso.

Parapiją aptarnaujantis dvasininkas J. Norvila 2006 m. spalio 23 d. parašė laišką, kreipimąsi, skirtą Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios Sinodo LERB Unitas Lithuaniae vadovams, kuratoriams, kunigams ir konsistorijos nariams, išreikšdamas pageidavimą tarnauti Dievui ir Bažnyčiai, bendradarbiaujant šio Sinodo sudėtyje. Kol kas neišspręstas parapijos juridinio asmens statusas ir kunigo-administratoriaus paskyrimas Panevėžio parapijai.

Panevėžio parapijiečiai per atskaitinį laikotarpį klausėsi Šv. Trejybės bažnyčioje vykusios vargonų muzikos valandos, kartu su Panevėžio ev. Liuteronų parapija dalyvavo Giesmių šventėje.

Pernai septyni parapijos vaikai dalyvavo vaikų stovykloje Nemunėlio Radviliškyje, Biržų rajone, kurią organizavo Lietuvos ev. Reformatų jaunimo draugija „Radvila“.

Daug teigiamų emocijų ir dvasinio pakylėjimo sulaukta 2006 m. rugpjūčio mėnesį vykusioje keturių parapijos jaunuolių konfirmacijoje.

2006 m. rugsėjo 24 d. Panevėžio ev. reformatų parapijoje lankėsi grupė Warc atstovų – kun. Bertalan Tamas, Vengrija; kun. Dieter Paul Crouzet, Prancūzija; kun. Jan Alexander, Ško-

tija; kun. Semko Koroza, Lenkija. Parapijos seniūnai paruošė skanias vaišes, o parapijietė Sigita Audickienė puikiai vertėjavo.

2006 m. lapkričio mėn. buvo gautas oficialus laiškas iš Panevėžio bažnyčios „Tikėjimo žodis“ pastoriaus Ramūno Juknos, kuriame parapija

Sinodo delegatas iš Vilniaus kurat. dr. Mykolas Mikalajūnas

kviesta dalyvauti bendrose pamaldose, suteikiant parapijos kunigui-diaconui Julium Norvilai galimybę pasakyti paraginimo žodį „Tikėjimo bažnyčios“ bendruomenei.

Parapija dėkinga parapijos revizinės komisijos pirmininkui Anicetui Kutrevičiui už parengtą ir dabar

Nukelta į 11 p.

APIE ATLIKTUS DARBUS IR SIŪLYMUS SINODUI

Alfredas Dagys

Revizijos komisijos pirmininkas

Lietuvos evangelikų reformatų bažnyčios – Unitas Lithuaniae – Sinodo Revizijos komisijos atliktų darbų ataskaita per laikotarpį nuo 2006 m. birželio 25 d. iki 2007 metų birželio 2 d.

Iki 2007 m. Sinodo suvažiavimo komisija atliko Kėdainių evangelikų reformatų parapijos finansinės veiklos ir labdaros patikrinimą, Klaipėdos evangelikų reformatų parapijos finansinės veiklos ir labdaros patikrinimą, Konsistorijos finansinės ūkinės veiklos 2006 metais patikrinimą, apibendrinę surinktą informaciją iš parapijų bei atliktus darbus.

2006 m. birželio mėn. Sinodo suvažiavimui buvo pateiktas pasiūlymas pakartoti 2005 m. Memorialą dėl turimo turto inventorizacijos ir įpareigoti atlikti viso Sinodo turimo turto inventorizaciją. Konsistorijai nustatyti vertę, nuo kurios turtas yra laikomas ilgalaikiu turtu, patvirtinti inventorizavimo taisykles. Parapijoms atlikti viso turimo turto inventorizacijos ir aktus pateikti Konsistorijai.

Atlikti darbai

Atlikus Kėdainių parapijos patikrinimą nustatyta, kad gauta pajamų 8 792 Lt, patirta išlaidų 9 554,58 Lt, piniginių lėšų likutis 2007 m. sausio 1 d.

kasoje buvo 725,35 Lt, sąskaitoje banke buvo 12 006,20 Lt. Visi parapijos dokumentai 2006 m. buvo tikrinti Kėdainių prokuratūros, jokių nukrypimų nenustatyta. Dokumentai vedami tvarkingai, kasos knygą reikia tvarkyti pagal nustatytą formą.

Atlikus Klaipėdos parapijos patikrinimą nustatyta, kad kasos knyga vedama ne pagal nustatytą formą, pasiūlyta vesti bendros formos dokumentaciją.

Atlikus Konsistorijos finansinės ūkinės veiklos 2006 m. patikrinimą nustatyta, kad piniginių lėšų likutis 2006 m. sausio 1 d. buvo 165 213,47 Lt, gauta pajamų – 239 457,79 Lt, patirta išlaidų – 241 081,61 Lt. Piniginių lėšų likutis 2007 m. sausio 1 d. buvo 163 589,65 Lt.

Buhalterinė apskaita tvarkoma tvarkingai, vedamas ūkinių operacijų registracijos žurnalas. Finansinės ataskaitos duomenys atitinka pirminius buhalterinės apskaitos dokumentus.

Metų pradžioje pajamų išlaidų sąmatos Konsistorijoje nesudaromos. Išlaidos patvirtinamos Konsistorijos posėdžiuose. Finansines ataskaitas Konsistorijai už 2006 m. iki 2007 m. birželio 2 d. yra pateikusios Biržų, Nem. Radviliškio, Kėdainių, Klaipėdos, Šiaulių ir Vilniaus parapijos, kitos nepateikusios.

Apie 2006 m. Sinodo suvažiavime

pakartoto 2005 m. Memorialo vykdymą: 2006 m. birželio mėn. Sinodo suvažiavime buvo priimtas nutarimas pakartoti 2005 m. Memorialą dėl turimo turto inventorizacijos ir įpareigoti atlikti viso Sinodo turimo turto inventorizaciją. Konsistorijai nustatyti vertę, nuo kurios turtas yra laikomas ilgalaikiu turtu, patvirtinti inventorizavimo taisykles. Parapijoms atlikti viso turimo turto inventorizacijos ir aktus pateikti Konsistorijai.

Nekilnojamojo turto teisinė registracija yra atlikta Kėdainių parapijoje. Turimo turto inventorizaciją yra atlikusi Biržų parapija ir pateikusi Konsistorijai informaciją. Sinodo viso turimo turto inventorizacija neatlikta. Konsistorija nepatvirtino vertės, nuo kurios turtas laikomas ilgalaikiu, bei inventorizavimo taisyklių.

Pasiūlymai Sinodui

Pakartoti 2005 m. Memorialą dėl turimo turto inventorizacijos ir įpareigoti atlikti viso Sinodo turimo turto inventorizaciją. Konsistorijai nustatyti vertę, nuo kurios turtas yra laikomas ilgalaikiu turtu, patvirtinti inventorizavimo taisykles iki 2007 m. lapkričio 1 d.

Parapijoms atlikti viso turimo turto inventorizacijos ir aktus pateikti Konsistorijai.

EILINIAME SINODO SUVAŽIAVIME – DARBAS IR DARNA

Atkelta iš 2 p.

jai į Konsistoriją išrinkti kun. Tomas Šernas (viceprezidentas, Vilnius), kun. Rimas Mikalauskas (Biržai), diak. Sigita Švambarienė (Biržai) ir pasauliečiai nariai: Danguolė Kairienė (Biržai), Petras Romualdas Puodžiūnas (Panevėžys) ir Vytautas Variakojis (Biržai). Ateinančius trejus metus Lietuvos evangelikų reformatų generalinio superintendente, t. y. vyskupo, pareigas vykdys vyresnysis kunigas Rimas Mikalauskas. Į Sinodo revizijos komisiją išrinkti: Vyda Gasiūnienė (Nemunėlio Radviliškis), Irena Narvidienė ir Elzė Dagienė (Biržai), Giedrius Vaitiekūnas (pirm.) ir Danguolė Juršienė (Vilnius).

Sinodas priėmė sprendimus, nustatančius dvasininkų tarnystės sutartis bei išlaikymo sąlygas ir papildė 2005 metais savo priimtus sprendimus. Dvasininkai yra išlaikomi Sinodo lėšomis, kurias iš esmės sudaro tikinčiųjų aukos tiesiogiai arba per dvasininkus surinktos parapijose. Dvasininkai įpareigoti nuo savo išlaikymo dešimtąją dalį mokėti į Sinodo kasą, taip pat pavesta Konsisto-

rijai nustatyti nuo išlaikymo skirtą dalį dvasininkų bažnytiniam pensijos fondui. Dvasininkai taip pat privalo savo patarimų metu surinktas aukas registruoti ir kas mėnesį pervesti į Sinodo kasą. Sinodo išlaikomi dvasininkai negali dirbti kito darbo be bažnytinės vadovybės sutikimo. Sinodas patvirtino dvasinės tarnystės nuostatas. Pagal senus bažnytinis teisinius aktus nustatyti dvasinės tarnystės laipsniai lietuvių kalba, suteiktas leidimas į diakonus ordinuoti vyresniųjų kursų teologijos studentus, tačiau sugriežtintos pašaukimo sąlygos. Patvirtintas neordinuotų dvasininkų tarnautojų – šventėjų pašaukimas dvasinei tarnystei. Nustatyta galimybė kviešti dvasininkus tarnystei iš kitų evangelikų bažnyčių ne Sinodo dvasininkų teisėmis, išskyrus evangelikų liuteronų dvasininkus. Pastarieji, vadovaujantis senaisiais susitarimais, tarnauja tokio- miis pačiomis sąlygomis ir teisėmis kaip ir Sinodo ordinuoti dvasininkai. Taip pat patvirtinti dvasininkų naudoti iki šiol tradiciniai liturginiai drabužiai, tačiau su skirtingomis detalėmis pagal dvasininkų laipsnius. Sinode buvo svarstyti

klausimai apie Sinodo pasaulietinius narius – kuratorius. Su pataisomis pakartotas 1926 metų Sinodo sprendimas dėl 1 proc. kuratorių mokesčio Sinodui. Nuo jo atleisti nedirbantys pensininkai, įvestas vienerių metų bandomasis laikotarpis kandidatams į kuratorius. Kuratorių teisės ir atsakomybė sukėlė daugiau klausimų, diskusijų, ir Sinodas pavedė Konsistorijai per ateinančius metus ruošti pasiūlymus šia tema kitų metų eiliniame Sinodo suvažiavimui. Pakartoti nutarimai dėl Sinodo teisių bei Sinodo įgalios kompetentingos vadovybės teisės santykiuose su valstybės atsakingomis institucijomis. Paskirtos dvasininkų misijos į parapijas.

Į neeilinį ir neformalų savo suvažiavimą – Sinodas susirinko dar šių metų rugsėjo 15–16 dienomis Biržuose į Sinodo 450 metų iškilmingą minėjimą bei tarptautinę mokslinę konferenciją „Šlovinki Dievą besikeičiančiame pasaulyje“.

Eilinio kitų metų Sinodo suvažiavimo data ir vieta, nustatyta dar 1920 metais, išlieka ta pati – Biržai, per Jonines.

NEBŪKITE ABEJINGI

*Daiva Janonienė,
VŠĮ „Vaiko užuovėja“ direktorė*

Laikas jau skaičiuoja ketvirtuosius viešosios įstaigos „Vaiko užuovėja“ veiklos metus.

P. Georg Ruchtis, nuolatinis „Vaiko užuovėjos“ lankytojas ir globėjas

2006-ųjų pradžioje globojome 24 tėvų globos netekusius vaikus. Pernai atvyko 30 naujų vaikų, 21 vaikas buvo grąžintas tėvams, kadangi artimieji stengėsi pagerinti savo gyvenimo sąlygas, pakeisti gyvenimo būdą, neužmiršo savo vaikų ir jais nuolat domėjosi. Deja, net 10 grąžintų tėvams vaikų ir vėl atsidūrė mūsų globos namuose, nes artimųjų pastangos tinkamai rūpintis vaikais buvo trumpalaikės.

Per 2006-uosius tik 2 mūsų vaikai buvo paimti globoti į šeimą, vienas berniukas buvo įvaikintas, penki jaunuoliai sulaukė pilnametystės ir pradėjo savarankišką gyvenimą.

Šių metų pradžioje mūsų nameliuose gyveno 26 vaikai, iš kurių 11 nustatyta nuolatinė globa „Vaiko užuovėjoje“.

Vaikais 2006 metais rūpinosi 19 darbuotojų. 2005 metų pabaigoje pakeista finansavimo sutartis suteikė mums galimybę priimti į darbą socialinę pedagogę, bendros praktikos slaugytoją ir socialinę-dvasinę darbuotoją (diakonę). Šie pokyčiai labai pagerino globos kokybę. Pagerėjo vaikų laisvalaikio užimtumas: 2006-aisiais buvo įgyvendinama dailės te-

rapijos programa smurtą patyrusiems vaikams, vaikų sveikos gyvensenos programa „Tausok ir puoselėk tai, ką turi“, vasaros poilsio programa „Vasarą gamtos prieglobstyje“. Be to per socialinę pedagogę Rūtą Berlinskiene užsimezgė pastovus ir nuoseklus kontaktas su mokykla, kiekvienos klasės auklėtoju, todėl pagerėjo vaikų pamokų lankomumas ir pažangumas. Vaikų kolektyve įdiegta pozityvaus elgesio motyvacijos ir skatinimo „pliusų-minusų“ sistema.

Labai svarbus diakonės darbas vaikų namuose. Mūsų globojami vaikai dažnai savo šeimose nieko nėra girdėję apie Dievą, nežino, kas yra nuodėmė, 10 Dievo įsakymų ir pan. Pradėti su šiais vaikučiais kalbėti apie Dievą be galo sunku, jie sunkiai priima tai, ko nepažįsta. Čia negali paskubėti, reikalingas laikas ir begalinė kantrybė. Kantrus diakonės Sigitos Švambarienės darbas duoda vaisius. Vaikai noriai bendrauja individualiai, atsiveria, diskutuoja, net ginčijasi, ir tai jau yra gerai. Vaikai kaip didžiausios šventės laukia vaikų reformatų stovyklos Nemunėlio Radviliškyje, noriai važiuoja į pamaldas Biržų bažnyčioje, dalyvauja bažnyčios aplinkos tvarkymo talkose. Problema, kaip ir praeitais metais, ta, kad daugelis vaikų yra tik laikinai globojami mūsų nameliuose, kol pasikeis vaikų šeimų gyvenimo sąlygos ar sudariusi situacija. Tačiau yra keletas nuolatinėje globoje pas mus gyvenančių vaikų, kuriems ypač reikia dvasinės paramos, Dievo žodžio mokymo, Krikšto ir Konfirmacijos.

2006 metais įstaigos finansinė situacija buvo sudėtinga, tačiau metų pabaigoje Biržų rajono savivaldybė paskelbė socialinių paslaugų kokybės gerinimo projektų konkursą. Mūsų įstaigos projekto „**Vaikai nori gyventi geriau**“ įgyvendinimui rajono savivaldybė skyrė 160 tūkst. Lt. Sulaukėme nemažai paramos iš įvairių įstaigų, organizacijų ir privačių asmenų. Iš viso per 2006 metus gauta paramos materialinėmis vertybėmis už 19 117 Lt ir 56 330 Lt. Iš valstybės ir savivaldybės biudžeto per 2006 m. gauti 579 766 Lt.

Pernai mūsų vaikai nemažai

keliavo, aktyviai ir prasmingai leido laisvalaikį, praplėtė savo akiratį. Tų kelionių metu tvirtėja vaikų ir darbuotojų tarpusavio santykiai, kinta vaikų iš namų atsinešta ir dažnai iškreipta vertybių sistema, ugdomas vaikų charakteris, kuris vėliau, išėjus į savarankišką gyvenimą, yra pagrindas jų būsimo gyvenimo kokybei.

Deja šiemet, kaip ir pernai, sprendžiame tą pačią problemą – trūksta šeimų, galinčių paimti vaikus pasisvečiuoti savaitgaliais ar atostogų metu. Apmaudu, kad ir mūsų Bažnyčios nariai yra pasyvūs ir, atrodo, abejingi šiems niekam nereikalingiems vaikams. Vaikus dažniau aplanko užsienio svečiai, tačiau mūsų Bažnyčios bendruomenės ir netgi Medeikių kaimo bendruomenės nariai net nėra buvę mūsų nameliuose... Dar kartą prašau – nebūkite abejingi. Juk nėra

2007 metų vasarą „Vaiko užuovėjoje“ gyveno 35 vaikai, 12 iš jų – ikimokyklinio amžiaus

blogų vaikų, tik jiems visiems labai reikia suaugusių dėmesio, meilės ir paprasto pabuvimo kartu, aplinkos pakeitimo, poilsio nuo amžino vaikų namų šurmulio. Jūs galite pasikviesti mokyklinio amžiaus vaikus keletui dienų ir jiems parodytas dėmesys tikrai suteiks jums daug džiaugsmo. Deja, ikimokyklinio amžiaus vaikų, kurie nėra įvaikinamų vaikų sąrašė, negalime išleisti svečiuotis, kadangi tokio amžiaus vaikai dar negali teisingai suvokti situacijos.

Džiaugiuosi, kad „Vaiko užuovėjoje“, kunigo Erhard Mische iniciatyva jau veikia Konsistorijos komisija arba vaikų namų Taryba, kurios pirminkė yra diak. Sigita Švambarienė.

PARAPIJŲ GYVENIMAS NUO SINODO IKI SINODO

Atkelta iš 8 p.

veikiančią Vaikų ir jaunimo centre Aukštaičių gatvėje personalinę parodą „Medžio angelai“.

2007 metais vykusiuose vyresn. seniūnų posėdžiuose buvo svarstoma galimybė suorganizuoti Panevėžio krašto reformatų susitikimą, taip pat aptarti tolesni veiksmai gerinant bendradarbiavimą su Lietuvos ev. reformatų Unitas Lithuaniae Sinodu Biržuose, ieškant bendrų sąlyčio taškų parapijai labai aktualių klausimų sprendime.

Parapijos vyresn. seniūnų valdybai 2007 metais prioritetais darbe turėtų būti savalaikių pamaldų užtikrinimas, juridinio asmens statuso gražinimas parapijai, kunigo-administratoriaus klausimo sprendimas, kuo didesnis parapijiečių įtraukimas į parapijos veiklą ir meilės bei santarvės palaikymas santykiuose tiek su savo parapijos nariais, tiek ir su visais Lietuvos ev. reformatais.

Šiaulių parapijiečiai (pirmininkas Tadas Pavinkšnis) turi galimybę kiekvieną sekmadienį dalyvauti pamaldose, kurias veda kun. R. Pukys. Džiugu, kad ir toliau nuoširdžiai bendraujama su broliais liuteronais – visi

klausimai, susiję su bendruomenėmis, sprendžiami draugiškai, principingai. Taip pat bendraujama ir su kitų konfesijų atstovais.

Vilniaus parapijoje (pirmininkė dr. Renata Bareikienė) iš mirties taško

kad vilniečiai neturi parapijos namų, kur būtų galima vystyti parapijinę veiklą, kuri galėtų būti labai plati: Biblijos studijos (evangelizacija), patalpos choro repeticijoms, senjorų, jaunimo ir moterų veikla. Kun. Tomas

Šernas ne kartą kreipėsi į Vilniaus merą, prašydamas leisti išnuomoti kokias nors patalpas. Buvo sulaukta pažadų, deja, pasikeitusi Vilniaus valdžia nebenori priimti ankstesniosios pasižadėjimų. Ir vėl tenka viską pradėti iš naujo.

Vilniaus parapijos vaikai turi sekmadieninę mokyklėlę, kuri veikia nuomojamoje Gedimino technikos universiteto auditorijoje.

Labai džiugu, kad Vilniaus parapijos žmonės jau išmo-

ko aukoti, jie dosnūs, kai renkamos tikslinės aukos. Šauniai darbuojasi seniūnai, puikiai triūšia „Vilniaus reformatų žinių“ leidybinė brigada, kurios siela – Dalija Gudliauskienė, ausį ir širdį kas sekmadienį džiugina puikus choras, kuriam patalpas repeticijoms skyrė kuratorius dr. Mykolas Mikalajūnas.

Parengta pagal parapijų pirmininkų pranešimus Sinodui

Tiksliai ir labai tvarkingai dirbo Sinodo sekretoriatas (iš kairės) Donalda Sinkutė, Viktorija Statauskaitė, Gabija Ramšaitė, Žydrius Kamarauskas, Rūta Keželytė-Vaitiekūnienė

kol kas nepajudėjo pagrindinė problema – galimybė laikyti pamaldas savo bažnyčioje. Kol kas neturima nei parapijos registravimo dokumentų, nei antspaudo, nei banko sąskaitos. Dėl banko sąskaitos pavyko susitarti su Sinodu, kad jis savo vardu atidarys Vilniaus parapijai sąskaitą. Tačiau nors ir nėra galimybės patekti į savo bažnyčią, Vilniaus parapijiečiai kiekvieną sekmadienį meldžiasi Vilniaus ev. liuteronų bažnyčioje. Labai gaila,

Sinodalai (iš kairės) Jonas Naktinis (Salamiestis) ir Jokūbas Ruopas (Biržai)

Kunigas Erhard Mische ir diak. Sigita Švambarienė

TURTINGA IR ĮDOMI TARPUKARIO „RADVILOS“ VEIKLA (2)

Baigiame spausdinti medžiagą, parengtą pagal Biržų krašto muziejaus „Sėla“ direktoriaus pavaduotojos, istorikės Deimantės Prunskienės pranešimą tema „Evangelikų reformatų jaunimo draugija „Radvila“ 1931–1940m.“, kuris buvo perskaitytas Vilniaus mokytojų namuose iškilmingai minint evangelikų reformatų jaunimo draugijos „Radvila“ įsteigimo 75-ąsias metines. Pradžia – „Apžvalga“ Nr. 10.

1934 m. visuotinis „Radvilos“ skyrių atstovų suvažiavimas pirmosios Centro valdybos pirmininku išrinko kunigą A. Balčiauską, pavaduotoju – mokytoją A. Šliką, sekretoriumi – banko valdytoją A. Jukną, nariais – M. Tunkūnaitę ir S. Palšį. A. Balčiauskas ir A. Šlikas dirbo beveik visą „Radvilos“ gyvavimo laikotarpį. Centro valdybos narių sudėtis keitėsi, kartais tie patys žmonės buvo renkami į kitas pareigas. 1940 m. A. Balčiauskas buvo perkeltas į Kauną. Kelis mėnesius „Radvilos“ draugijai vadovavo mokytojas P. Bružas, pavaduotoja buvo pienininkė O. Variakojytė, sekretorius – A. Ramanauskas, knyginkas ir kultūros vadovas – P. Dubra, kasininkas – P. Juodgudis.

1940 m. gruodžio 18 d. „Radvilos“ draugija likviduota, jos turimos lėšos konfiskuotos, o inventorius ir archyvas perduoti LLKJS (Lietuvos Lenininės komunistinės jaunimo sąjungos) Biržų apskrities komitetui, kurio sekretorius tuomet buvo A. Gintautas.

Vokiečių okupacijos metais buvo daromi žygiai draugijai atgaivinti, tačiau administracijos leidimas tam nebuvo gautas.

Nuo įsteigimo iki likvidavimo Centro valdyboje dirbo kun. A. Balčiauskas, mokyt. A. Šlikas, mokyt. P. Dubra, mokyt. M. Jasiukėnaitė, kun. F. Barnelis, mokyt. P. Bružas, S. Palšis, A. Ramanauskas, A. Jukna, P. Juodgudis, R. Klybas, F. Jakštas, M. Tunkūnaitė, E. Tauraitė, O. Stuinaitė, A. Dagys, V. Skeberdis, P. Aukstinis, J. Stakionis, V. Dagys, M. Vileišis.

Žinomas Biržų apskrityje visuomenininkas, gerbiamas žmogus, gydytojas Jokūbas Mikelėnas buvo ne tik evangelikų reformatų Kolegijos prezidentas, bet ir „Radvilos“ drau-

gijos garbės narys bei garbės teismo pirmininkas, kartu su S. Palšiu – garbės teismo sekretoriumi ir K. Šepetiene – teismo nare.

„Radvilos“ draugiją sudarė 23 skyriai su 837 nariais. Narių skaičius keitėsi, jis nebuvo pastovus.

1931 m. įsikūrusiame Biržų skyriuje buvo 68 nariai; 1932 m. įsikūrusiuose skyriuose: Geidžiūnuose – 22, Iškonyse – 21; 1933 m. įsikūrusiuose skyriuose: Papilyje – 102 (tai pats skaitlingiausias skyrius), Mažutiškiuose – 28, Nemunėlio Radviliškyje – 23; 1934 m. įsikūrusiuose skyriuose: Salamiestyje – 14, Kadaruose – 34, Šlepščiūose – 20, Gerultiškyje – 49, Skrėbiškiuose – 24, Juodžionyse – 32; 1935 m. įsikūrusiuose skyriuose: Kelmėje – 39, Klausučiuose – 44, Nemunėlyje – 53, Beržynėje – 46, Legailiuose – 21; 1936 m. prie draugijos prisijungusiame Švobiškio skyriuje – 18; 1937 m. įsikūrusiuose skyriuose: Vinkšniniuose – 22, Svydžiuose – 24; 1938 m. įsikūrusiame Anglininkų skyriuje 28; 1939 m. įsikūrusiame Lukiškių skyriuje 80 ir Šiaulių – 25 nariai.

Neįsikūrė skyrius tik Kaune, kur evangeliško jaunimo buvo daugiau negu Šiauliuose. Reikia manyti, kad jaunimas daugiau dalyvavo studentišku draugijų veikloje.

Po „Radvilos“ draugijos vėliava susibūręs jaunimas, vadovaujamas kunigų, mokytojų ir kitų išsilavinusių žmonių, per gana trumpą savo gyvavimo laiką nuveikė labai didelį ir prasmingą darbą, ugdant ir auklėjant jaunuosius evangelikus gilaus religinio ir dorovinio supratimo, tautiškos savivarbos ir sveiko patriotizmo dvasia, siekiant lavinti protą, valią, sumanumą, kultūringumą, kad būtų pasiruošę sukurti sąmoningą krikščionišką šeimą. Iš dalies draugijos tikslai ir principai buvo įgyvendinti.

Daug sumanumo radvilėnai parodė organizuodami jaunimo ir giesmių šventes. Giesmių šventės pradėtos organizuoti anksčiau. Pirmoji šventė Biržuose įvyko 1933 m. Sinodo metu, antroji – Papilyje 1937 m., trečioji – 1939 m. vėl Biržuose. Šiose šventėse dalyvavo Biržų evangelikų reformatų ir evangelikų liuteronų chorai, Papilio, Nemunėlio Radviliškio ir svečių iš tolimesnių parapijų chorai. Užsimezgė

draugystė su Klaipėdos evangelikų jaunimo draugija „Jaunimo sandora“. Šventės prasidėdavo bendra malda ir giesme. Jų tikslas buvo jaunimą labiau įtraukti į bažnytinį gyvenimą, žadinti meilę giesmėms, padėti chorams tobulėti, skatinti jų bendradarbiavimą.

Seniausias buvo Biržų parapijos choras, įsteigtas 1908 m., Nemunėlio Radviliškio – 1935 m., Papilio – 1933 m., Nemunėlio – 1936 m. Chorai nebuvo gausūs, tačiau dalyvavo įvairiose šventėse, giedojo bažnyčiose per didžiąsias šventes ir sinodus, su savo programomis dalyvavo latvių ir lietuvių susiartinimo šventėse, kapinių, jaunimo šventėse. Šventėms pajvairinti buvo kviečiami svečiai. Pirmojoje šventėje dalyvavo smuikininkas A. Kvedaravičius ir klarnetistas V. Zalitas. Į trečiąją šventę buvo pakviesti kompozitoriai K. Galkauskas, J. Strolia, solistė Z. Strolienė, konservatorijos studentas V. Jakubėnas, B. Variakojienė, P. Zalitas.

Jaunimo šventės nuo giesmių švenčių skyrėsi savo programa. Be chorų ir orkestrų pasirodymų jose tarp skyrių buvo organizuojami įvairūs konkursai, loterijos sporto varžybos. Kiekvienas draugijos skyrius ruošė savo programą.

Pirmoji evangelikų reformatų jaunimo šventė įvyko Biržuose 1935 m. birželio 24 d. Į ją atvyko Klaipėdos pučiamųjų orkestras ir choras, Kelmės evangelikų reformatų choras, Evangelikų studentų draugijos atstovai, skautai, penkiolikos „Radvilos“ draugijos skyrių nariai. Po pamaldų generalinis superintendentas P. Jakubėnas „Radvilos“ draugijai iškilmingai įteikė pašventintą vėliavą, kuriai visų radvilėnų vardu ištikimybę prisiekė kun. A. Balčiauskas. Šventės dalyviai padėjo vainikus prie Nepriklausomybės, St. Dagilio ir J. Radvilos paminklo. Po to visi rinkosi į vasaros teatro salę, kur vyko iškilmingas posėdis. Jį pradėjo kun. A. Balčiauskas. Vėliau Jaunimo šventės dalyvius sveikino Sinodo direktorius dr. M. Yčas, „Radvilos“ draugijos garbės narys dr. J. Mikelėnas, evangelikų moterų draugijos centro valdybos pirmininkė K. Šepetienė, klaipėdiečių vardu kalbėjo docentas J. Pauperas, studentai teologai A. Pur-

Atkelta iš 12 p.

vinas ir Peteraitis, mokytojų ir skautų vardu pasisakė J. Kutra, Švobiškio jaunimo draugijos vardu žodį tarė kun. P. Jašinskas. Vakare vasaros teatro salėje vyko jaunimo kolektyvų parengti pasirodymai.

Jaunimo šventės buvo rengiamos vis kitoje vietoje. 1936 m. jaunimo šventė buvo surengta Nemunėlio Radviliškyje, 1938 m. – Klausučiuose, 1939 m. jaunimo šventė vyko Švobiškyje. Po pamaldų, pagiedojus jaunimo himną, atidarytas iškilmingas posėdis, kurio metu Centro valdyba apdovanojo „Sėjėjo“ platintojų konkurso nugalėtojus, sumaniausiai ir geriausiai vadovaujantį Klausūčių skyriaus pirmininką J. Bružą. Po to pasirodė skyriai su chorų programa, tautiniais šokiais, sporto varžybomis, loterija.

Tradicines reformacijos šventės spalio mėnesį draugijos nariai švęsdavo kiekvienoje parapijoje ir skyriuose atskirai. Buvo organizuojami minėjimai, paskaitos, pritaikytos tai dienai, skaitomi eilėraščiai.

Skyriai taip pat ruošdavo ir Nepriklausomybės, Motinos dienos paminėjimą, noriai prisidėdavo prie eglių vaikams ruošimo.

Svarbiausias „Radvilos“ draugijos Centro valdybos rūpestis buvo suvienyti ir organizuoti evangelišką jaunimą bendram darbui, tačiau tam trūko savo laikraščio, per kurį galėtų plėsti ir gilinti savo ideologiją, dalintis mintimis, sumanymais, pageidavimais.

Pirmasis skyrių atstovų sužavimas, įvykęs 1934 m. sausio 21 d., įgaliojo Centro valdybą kreiptis su prašymu į laikraščio „Sėjėjas“ redaktorių kun. P. Jakubėną, skirti kelis laikraščio puslapius jaunimo reikalams. Kun. P. Jakubėnas mielai sutiko tą padaryti. Taigi nuo 1934 m. balandžio 1 d. „Sėjėjas“ praplėstas 4 puslapių „Jaunimo skyriumi“, kurį redagavo mokytojas A. Šlikas. 1937 m. Centro valdyba kartu su „Sėjėjo“ redaktoriu ir leidėju sušaukė specialų posėdį, kuriame buvo aptarti spaudos tobulinimo klausimai. „Jaunimo skyrius“ buvo pervadintas „Jaunimo pasauliu“ ir padidintas iki 8 puslapių. Laikraštis buvo papildytas naujais skyriais: sveikatos kampelis, šeiminių margumynai, iš mūsų veiklos, mokslo pasiekimai, patarimai ūkininkams, kiti skyreliai. Buvo

įvestas kun. F. Barnelio redaguojamas skyrelis „Mūsų jaunimėlis“. Palaikydami laikraštį ir skleisdami savo idėjas, radviliečiai patys prenumeravo ir platino „Sėjėją“, rengė prenumeratos konkursus. Prenumerata kasmet augo: 1934 m. jos buvo 241 egzempliorius, 1935 m. – jau 450, o iki 1938 m. išaugo iki tūkstančio egzempliorių. 1939 m. okupavus Klaipėdos kraštą prenumerata sumažėjo iki 700 egzempliorių.

Pirmasis skyrių atstovų sužavimas paskelbė paskaitų rašymo ir spaudos platinimo konkursus.

Sinodo kuratorius, „Jaunųjų pasaulio“ skyrelio bendradarbis, visuomenininkas ir jaunimo bičiulis doc. dr. P. Slavėnas radvilėnams nurodė, kad yra daug kelių mokslui įgyti. Tai knygų ir laikraščių skaitymas, viešų parodų bei muziejų lankymas, radijo klausymas. Jis netgi pasiūlė kurti liaudies universitetą, pritaikytą kaimo jaunuomenei. Draugijos nariai daug dėmesio skyrė paskaitų organizavimui. Daugiausia čia nuveikė inteligentai. Paskaitas skaitė kun. A. Balčiauskas, doc. P. Slavėnas, daktaras J. Mikelėnas, J. Palšis, mokytojas P. Zablackas, studentė H. Yčaitė ir kiti. Vėliau, vadovaujami vietinių mokytojų žmonių, paskaitoms ėmė ruošti ir kaimo jaunuoliai.

1933 m. Biržų „Radvilos“ skyrius, padedant visuomenei suorganizavo 350 knygų knygynėlį. Knygynėliui 46 knygas dovanavo H. Slavėnienė, 33 – J. Kuginys, 3 – S. Palšis, 18 – J. Mikelėnas. Draugijos nariai turėjo teisę knygas skaityti nemokamai, iš kitų buvo imamas 1 lito mokestis.

1935 m. latvių jaunimo draugija „Ziedonis“ pasiūlė radvilėnams naudotis jų knygynėliu, tikėdamiesi, kad bus atsilyginta tuo pačiu.

1936 m. įsteigti jau du kilnojami knygynėliai po 50 knygų. Šie knygynėliai pagal grafiką buvo vežiojami po skyrius. Knygų kasmet daugėjo. Knygynėliams papildyti lėšos buvo skiriamos iš draugijos kasos, renkamos aukos.

1938 m. sudarytas scenos veikliukų knygynėlis.

Siekdama gerinti darbo organizavimą Centro valdyba rengė Biržuose skyrių atstovų kursus. 1935 m. vasario 2–3 d. surengti ideologinio ir praktinio darbo kursai. Jų dalyviai išklausė 10 paskaitų. Tokius pat kursus suruošė ir 1940 m. sausio 27–28 d. Juose už-

siėmimai vyko atskirai merginoms ir vaikinams.

Buvo rengiami chorų vadovų, sporto organizatorių kursai. Nuo 1936 m. pradėtos rengti kapinių tvarkymo ir medelių sodinimo dienos, tvarkingiausios sodybos, gražiausių darželių konkursai. Konkursų nugalėtojai buvo apdovanojami pagyrimo lapais ir paskatinimo dovanėlėmis.

1936 m. Jaunimo šventės metu apdovanoti draugijos nariai, laimėję skelbtus konkursus: Kadarų skyriui, surengusiam daugiausia paskaitų įteiktas futbolo kamuolys, už gražiausią jaunimui pritaikytą paskaitą Gerulčiškio skyriaus nariui A. Dagiui – vario rašalinė, daugiausia „Sėjėjo“ prenumeratų surinkusiems Biržų skyriaus radvilietei O. Krisiukėnaitei – knyga „Didžioji virėja“ ir Papilio skyriaus nariui K. Jankūnui – kišeninis laikrodis, Garbės narys Mikelėnas Beržynės skyriui už daugiausia išplatintų „Sėjėjo“ prenumeratų dovanavo knygų rinkinį.

Gražiai buvo rengiamos kapų šventės kaimuose. Vilius Puodžiūnas prisimena, kad „į Legailių kapines kiekvieną rugpjūtį vieną sekmadienį rinkdavosi ir kitų konfesijų tikintieji. Pamaldas pravedavo ne tik Nemunėlio Radviliškio reformatų kunigas St. Neimanas, bet ir baptistų kunigas Inkėnas“. Giedodavo chorai, grodavo orkestras.

„Radvilos“ draugijos narių dėka sustiprėjo švietimo fondo veikla. Jie noriai platino ar įsigydavo švietimo fondo ženklelius.

Kiekvienam fondo nariui, sumokėjusiam 50 centų buvo išduodama nario knygelė, į kurią kiekvieną mėnesį lipdomi fondo išleisti ženklai. Jie išleisti 20 ct, 50 ct ir 1 lt vertės. Kas negalėjo būti nuolatinis Fondo nariu, galėjo būti jo rėmėju nusipirkęs ženklą. Vien per 1935 m. į Švietimo fondą radvilėnai surinko apie 1 000 Lt.

„Radvilos“ draugijos nariai rinko lėšas šelpti pavargėliams ir neturtingiems seneliams. Jau 1935 m. nutarta kasmet šv. Velykų proga sušelpti produktais prieglaudos senelius. Tuo rūpintis išrinkta komisija.

Nemažai dėmesio buvo skiriama kovai su girtavimu – didžiausia visų laikų negerove, viso pikto šaltiniu ir kultūros stabdžiu. 1940 metai paskelbti kovos su girtavimu metais.

Nukelta į 14 p.

Atkelta iš 13 p.

Radvilėnai visas Lietuvos kultūrinės organizacijas pakvietė pasmerkti girtavimą per spaudą ir radiją. Draugijos nariams uždraudė vartoti alkoholinius gėrimus viešose vietose, pobūviuose, pramogaujant.

Daug pastangų draugijos Centro valdyba dėjo dėl amatų mokyklos įsteigimo Biržuose. Šiuo reikalu ne kartą kreipėsi į Švietimo ministeriją. Buvo numatyta, kad mokykloje veiks trys skyriai: medžio statybos, mūro statybos ir krosnių mūrijimo. Į šią mokyklą bus priimami ne jaunesni kaip 16 m. ir pradžios mokyklą baigę jaunuoliai. Mokslas turėtų tęstis 2 metus. Baigę mokyklą, įgys meistro padėjėjo kvalifikaciją.

Draugija savo narius rėmė įvairiomis lengvatomis: vakarų ir švenčių metu jie pigiau galėjo įsigyti bilietus, taip pat Biržuose V. Cirulio ir Z. Paleckio kirpyklose radvilėnams buvo suteikta 20 procentų nuolaida už paslaugas, pateikus Centro valdybos patvirtintą pažymėjimą, suteikiamos nuolaidos naudojantis visuomeniniu transportu.

Didelę auklėjamąją pažintinę reikšmę turėjo ekskursijos, kurių draugijos nariai suorganizavo gana daug. Lankydavosi vieni pas kitus parapijose ir skyriuose įvairių švenčių ir

minėjimų metu, ruošdami gegužines, keliaudami po Lietuvą. Jie lankėsi Kaune, Kelmėje, Vilniuje, Tauragėje. Tačiau daugiausia ekskursijų suruošta į Klaipėdą, pas draugus „Jaunosios sandoros“ narius.

„Jaunoji sandora“ buvo įkurta 1932 m. rugpjūčio 4 d. prie Mažosios Lietuvos lietuvių evangelikų liuteronų labdarybės ir kultūros draugijos, veikusios 1904–1939 m. Sandoriečiai Biržuose lankėsi taip pat gana dažnai, dalyvaudavo šventėse su savo paruošta programa.

1935 m. Klaipėdoje buvo surengtas „Jaunosios sandoros“ tarybos ir „Radvilos“ atstovo bendras posėdis. Jame nutarta kasmet keistis ekskursijomis, atostogautojais, paskaitomis, platinti vieni kitų spaudą, keistis knygynėliais, rengti bendras jaunimo šventes, ideologinius ir praktinio veikimo kursus, išleisti savaitinį kalendorių. Jau kitais metais sandoriečiai sudarė sąlygas šešiams radvilėnams lankyti jaunimo kursus Klaipėdoje.

1937 m. „Radvilos“ draugija užmezgė ryšius su Pasauline jaunųjų krikščionių sąjunga, kurios centras Ženevoje. 1938 m. gegužės 29 d. sąjungos atstovų posėdyje, vykusiame Švedijoje, Stokholme, „Radvilos“ draugijai atstovavo Švedijoje besimokantis studentas P. Tunkūnas, kuris skaitė pranešimą

apie Lietuvos jaunimą. O tais pačiais metais, rugpjūčio pabaigoje, į Pasaulinės jaunimo sąjungos taikai skleisti suvažiavimą Norvegijoje išvyko „Radvilos“ atstovė studentė H. Yčaitė.

1939 m. „Radvilos“ draugijos Centro valdybos pastangomis išleista knyga „Mūsų jaunimo vadovas“. Ją redagavo mokytojas A. Šlikas ir kun. A. Balčiauskas. Ši knyga tarsi jaunųjų radvilėnų gyvenimo ir veiklos kelrodė su patarimais bei pamokymais. Tai buvo vienas paskutinių stambiųjų „Radvilos“ draugijos atliktų darbų.

XX a. 4 dešimtmečio politinė situacija pasaulyje sparčiai keitėsi ir tai negalėjo neatsiliepti Lietuvai.

1940 m. gegužės 19 d. įvyko paskutinis „Radvilos“ draugijos skyrių pirmininkų, sekretorių, sporto vadovų suvažiavimas, skirtas organizaciniam darbui aptarti. Suvažiavimą pradėjo Centro valdybos pirmininkas P. Bružas, kuris patarė kaip reikia elgtis, kad nepatektum „pragaro mašinai po ratais“. Netrukus draugija uždaryta, jos turtas konfiskuotas.

Per palyginti neilgą laiką tarp „Radvilos“ draugija įnešė didžiulį indėlį į Lietuvos ir Biržų kultūrinį gyvenimą. Todėl atkurta draugijai linkime ištvėmės ir kūrybingumo tęsiant garbingas savo pirmtakų tradicijas.

Pabaiga

JAUNIMO STOVYKLA NEMUNĖLIO RADVILIŠKYJE

Šių metų liepos 22–28 dienomis Nemunėlio Radviliškyje, Biržų rajone, vyko Lietuvos evangelikų reformatų jaunimo draugijos „Radvila“ organizuota jaunimo vasaros poilsio stovykla. Stovyklos organizaciniais klausimais rūpinosi minėtos draugijos centro valdybos narė Donalda Sinkutė, jai savanoriškai talkino vadovai, taip pat priklausantys šiai draugijai.

Kadangi ši stovykla – konfesinio (o tiksliau – reformatiškojo) pobūdžio, teologinę dalį dėstė evangelikų reformatų kunigas Rimas Mikalauskas, kuris taip pat laikė stovyklos atidarymo bei uždarymo pamaldas. Jaunuoliai mokėsi skaityti Bibliją, nagrinėjo jos pavyzdžius pagal stovyklos temą „Dvasiška kova“, gilinosi į savo asmenybės pažinimą, stengėsi pažinti, kas yra teisinga, mo-

kėsi melstis, kovoti su pagundomis, bandė tapti Dievo kariais. Kasdien stovyklautojai prieš pusryčius rinkdavosi į rytinę malda.

Stovykloje dalyvavo jaunuoliai nuo 14 metų iš Biržų, Kėdainių, Kauno, Panevėžio, Vilniaus. Laisvalaikiu jaunuoliai būrėsi į kūrybines grupes, kuriose piešė, vaidino, rašė, mokėsi giedoti jaunimo giesmių. Net dukart surengtose talkose stovyklautojai švarino Nemunėlio Radviliškio evangelikų reformatų bažnyčią, tvarkė parapijos namus. Vakaraus visi rinkdavosi pabendrauti prie laužo skambant gitaroms.

Vieną stovyklos dieną buvo paskelbta karinė parengtis stovyklautojams. Jaunuoliai kartu su vadovais išsirengė į žygį po Nemunėlio Radviliškio apylinkes. Sekdami nuotraukų nuotrūpomis dalyviai nupėdino

apytiksliai 25 kilometrus. Žygio metu stovyklautojai savo amžiaus grupėse „lipdė“ komandas, žaidė komandinius žaidimus, pareikalavusius bendros strategijos, vienas kito išklauso, draugiškumo.

Paskutinį vakarą dalyviai galėjo ne tik rymoti prie laužo, bet ir praleisti naktį bažnyčioje, žvakių šviesoje. Čia visi apsikeitė meilės bei draugystės laiškučiais, dėkojo vienas kitam už drauge praleistą laiką, meldėsi.

Stovyklos pabaigoje buvo išleistas stovyklos laikraštis su stovyklautojų kūryba, išpūdžiais. Kupini išpūdžių, susiradę naujų draugų, patyrę nuotykių su senaisiais draugais daugelis paauglių jau galvoja apie kitų metų susitikimą.

InfoRef.lt jaunimas

KRIKŠČIONIŠKO PASAULIO PORTRETAI (1)

Kun. Rimas Mikalauskas

Lietuviška patarlė „Genys margas, pasaulis dar margesnis“ labai tinka apibūdinti krikščioniškų konfesijų įvairovę. Vien Lietuvoje Konstitucijoje patvirtintos devynios tradicinės religijos. Iš jų, 6 yra krikščioniškos: 2 priklauso Romos katalikams (lotynų ir graikų apeigų katalikai), 2 tarpusavyje nepriklausomos Rytų krikščioniškos kilmės konfesijos (stačiatikiai ir sentikiai) bei 2 savarakiškos, bet artimai bendraujančios evangelikų (reformatų ir liuteronų) konfesijos. Tačiau Lietuvoje veikia dar daug kitų krikščioniškų, tariamai krikščioniškų ir nekrikščioniškų tikėjimo išpažinimų: evangelikai (baptistai, sekmininkai, „Tikėjimo Žodžio“ bažnyčia ir kt.), mormonai, Jehovos liudytojai, munistai, křišnaistai ir t. t. Daug ir nešališkai apie naujuosius religinius judėjimus visuomenę informuoja svetainė www.religija.lt

Mūsų tikslas šiame skyrelyje tęstiniuose straipsniuose pristatyti krikščioniško pasaulio, su kuriuo mums tenka daugiausia bendrauti ar susitikti bažnyčių, jų sąjungų ar bažnytinių organizacijų portretus. Evangelikams apskritai yra būdinga pažinti tiek savo tradicijai artimas, tiek tolimesnes konfesijas, gerbti įsitikinimus, kitokias tradicijas ir bendradarbiauti išpildant mūsų Viešpaties valią. Taip pat saugoti krikščionišką tikėjimą „grynoje sąžinėje“ ir vengti draugijų kurios „gadina dorą bei gerus papročius“. Visuomet atminti, kad esame pašaukti šviesos laisvei, o ne prietarų vergijai. Į Dievo vaikų laisvę esame pašaukti per Viešpaties Jėzaus Kristaus atpirkimą bei Evangeliją.

Įžanga į reformatų pasaulį

Mūsų, evangelikų reformatų Bažnyčia, veikianti Lietuvoje nuo Reformacijos laikų, priklauso pasaulinei evangelikų reformatų ir presbiterionų šeimai. Bažnytinės reformos yra nuolatinis reiškinys. Kai kada jos vyksta ramiai, evoliuciniu būdu, kai kada triukšmingai, tarsi revoliucija. Kartais reformos būna vietinės reikšmės, kartais jos turi visuotinį pobūdį. Kalbant

apie Vakarų krikščionybės pasaulį, po 1054 metų, Bažnyčia pergyveno daugybe minėto pobūdžio atsinaujinimo judėjimų ir reformų. XVI a. Reformacija yra viena žymiausių. Joje gimė tikėjimo išpažinimai pagal kuriuos susiformavo anglikonų, reformatų ir presbiterionų, liuteronų konfesijos. Joms kartu apibūdinti naudojamas Reformacinių bažnyčių pavadinimas. Dar yra nedidelė, bet labai reikšminga ir svarbi ikireformacinių bažnyčių grupė. Jai priklauso valdiečių ar husitų judėjimo metu susiformavusios bažnyčios. Šiandien jos neperskiriamai bendradarbiauja ir atlieka vieną krikščionišką misiją kartu su Reformacinėmis bažnyčiomis, priklauso toms pačioms bažnytinėms tarptautinėms sąjungoms. Evangelikams reformatams ar presbiterionams būdinga jungtis į nacionalinius administracinius vienetus – bažnyčias. Kiekviena nacionalinė bažnyčia turi savo vyriausią instituciją, įvairiai vadinama. Pvz.: Generalinė asamblėja – Škotijoje, Žemės Sinodas – Lippėje, Vokietijoje ar Sinodas – Lenkijoje. Dažnai kraštuose, kur evangeliškas išpažinimas dominuojantis, yra daugiau atskirų ir tarpusavyje nepriklausomų tos pačios konfesijos išpažinimų. Tai lemia daugelis priežasčių.

Visoms reformatų ir presbiterionų bažnyčioms būdingi kalvinistinės teologijos akcentai. Susiformavo tradicija Europos kontinente esančias bažnyčias vadinti evangelikų reformatų vardu, o Britanijoje – presbiterionų. Vėliau dėl emigracijos ar bažnyčiose vykdomų užjūrio misijų ėmė kurtis reformatų ar presbiterionų bažnyčios Amerikoje, Azijoje arba Afrikoje. Šių bažnyčių pavadinimuose esantis reformatų ar presbiterionų vardas išduoda kokios kilmės jos yra: kontinentinės (vokiečių, olandų, prancūzų ir kt.) ar anglų-saksų. Visas jas įvardinsime bendresniu pavadinimu: reformuotos bažnyčios. Beje, reformatai – grynai lietuviškas pavadinimas, susiformavęs konkrečiai nusakyti mūsų tikėjimo išpažinėjus. Panašiai yra ir kituose kraštuose, kur reformatai įvardinami pagal tame krašte susiformavusį istorinį pavadinimą, pvz., Prancūzijoje re-

formatai vadinami hugenotais, Pietų Afrikoje – afrikaneriais arba burais (*boers*), Škotijoje – presbiterionais, o dar siauresnės reformatų srovės – puritonais, kongregacininkais. Visi šie pavadinimai turi savo istorinę kilmę, yra išvesti iš tam tikrų teologinių, socialinių ar bažnytinės organizacijos ypatumų. Šiandien vertėjai susiduria su rimtais sunkumais, versdami į užsienio kalbas mūsų „reformatų“ pavadinimą. Taip pat nėra lengva versti ar rasti atitikmenis iš užsienio kalbų verčiant į lietuvių kalbą užsienio reformatų ir reformuotų bažnyčių pavadinimus. Lietuviška evangeliškoji bažnytinė ir teologinė terminija vis dar formuojasi.

Aprėpiant visą reformuotų bažnyčių šeimą galima ją suskirstyti pagal tam tikrus požymius į atviras, modernias ir uždaras, archajiškesnes. Tai tarsi tos pačios konfesijos kraštutiniai sparnai. Dar dažnai įvardinami kaip „liberalus ir konservatyvusis“ arba „kairysis ir dešinysis“. Vargu ar galima teigti, kad yra „gryni liberalai“ ar „gryni konservatoriai“. Ta pati bažnyčia gali būti vienu klausimu „liberali“, o kitu jau „konservatyvi“. Tam tikrą reformuotos bažnyčios pobūdį labai sąlygoja politinė, socialinė aplinka, konkrečios bažnyčios istorinis tikėjimo kelias. Keičiasi kartos, keičiasi kalba, žmonės, gyvenimo tempas. Tik vienas Jėzus Kristus yra tas pats vakar, šiandien ir bus rytoj. Krikščioniškas tikėjimas yra gyvenimo išpažinimas, o ne modernių technologijų laboratorija ar muziejų fondai. Dažnai gyvenime atrandame tai, apie ką skaitome Šv. Rašte: „Kartais apie kokį nors dalyką sakoma: „Žiūrėk, tai šis tas nauja!“ Betgi tas dalykas jau buvo šimtmečiais prieš mus.“ (Mok. 1,10). Šia prasme žvelgiant į pačią XVI a. Reformaciją mes pamatysime, kad jos esmė visiškai nėra nauja. Sugrįžimas prie tikėjimo šaltinių, naujoje gyvenimo patirtyje peržvelgiama sena tikėjimo tradicija. Joje visuomet buvo yra ir bus gausu modernių laikmečio elementų arba pasenusių ir jau tikinčiųjų nebesuoviamų praktikų.

Bus daugiau

VILNIAUS PARAPIJA KURIA TRADICIJAS

Rugpjūčio 5-ąją, po pamaldų, Vilniaus parapijiečius į savo sodybą ant Merkio upės kranto vėl pakvietė parapijiečiai Aurelija ir Danas Arlauskai. Šiomet į gamtą su šeimomis išsiruošė dvigubai daugiau parapijiečių, prie kurių prisijungė ir kun. Tomas Šernas bei diakonas Raimondas Stankevičius su žmona ir vaikais.

Pirmasis toks išvažiuojamasis susitikimas įvyko pernai rudenį. Tada sodybos šeimininkai iškylautojams pasiūlė aplankyti šalia esančius tris dvarus – Jašiūnų, Merkinės ir Vilkiškių, tačiau tada aplankytas tik pirmasis objektas. Jašiūnuose 19 a. pradžioje pagal Vilniaus universiteto architektūros profesoriaus K. Podčašinskio projektą pastatyti puošnūs vėlyvojo klasicizmo stiliaus rūmai. Beje, minėtas architektas suprojektavo ir Vilniaus evangelikų – reformatų bažnyčią. Jašiūnų dvare ne kartą lankėsi poetas Adomas Mickevičius, paskutinius gyvenimo metus dvare praleido Vilniaus universiteto rektorius Jonas Sniadeckis.

Šiomet Arlauskai pakvietė į ... Paulavos respubliką.

Paulavos arba Pavlovo respublika buvo nedidelė valstiečių savivaldos bendruomenė palei Merkį, dabartinis Merkinės kaimas Šalčininkų rajone su aplinkinėmis žemėmis. Gyvavo minėta respublika nuo 1769 iki 1795 metų,

kuomet ją savo dvare įkūrė Povilas Ksaveras Bžostovskis 1758–1762 m. studijavęs teologiją Romoje, po to paskirtas LDK didžiuoju raštininku, referendoriumi. Ją sudarė Merkinės dvarėlis (34 valstiečių ūkiai), sujungtas su Turgelių palivarku (iš viso 78 valakai, apie 1640 ha). Valdė prezidentas (pats dvaro savininkas) ir valstiečių seimas. P. Bžostovskis pamažu likvidavo dvaro arimus ir lažą, atodirbio rentą pakeitė (galutinai nuo 1786 metų) pinigine. Valstiečiams leido laisvai tvarkyti savo turta, iš dalies ir žemę, verstis prekyba ir amatais, suteikė asmens laisvę. Įsteigė mokyklą, leido knygas. Respublika turėjo savo konstituciją, pinigus. Dvaro pajamos nuo 1769 iki 1784 metų padidėjo daugiau kaip du kartus. Šią respubliką vėliau pripažino LDK didysis kunigaikštis ir Lenkijos karalius. Pavlovo respublikos pinigai tais laikais buvo retas ir brangus kolekcinis objektas

Europos kolekcionieriams, apie respubliką labai palankiai rašė to meto užsienio spauda. Respublika žlugo, kai jos įkūrėjas pasitraukė į Saksoniją, išmainęs Pavlovo respubliką į dvarą tenai. Naujasis Merkinės dvarininkas vis dėlto nebandė tęsti respublikos veiklos, vėl gražino lažą ir nusavino žemę, o vėliau valdas okupavo Rusija. Pasak istorikų, Pavlovo respublika buvo viena radikaliausių 18 a. II pusės valstiečių reformų.

Kelionei po Paulavą užtrukus visi vienbalsiai nusprendė iškyla į Vilkiškių dvarėlį palikti kitiems metams ir kuo greičiau skubėti prie gaivaus Merkio.

Spalvinga sodybos pavėsinė šiemet vos sutalpino keliauninkus. Pasimeldę, sugiedoję giesmę, parapijiečiai išklaušė kun. T. Šerno minčių apie Bažnyčią, jos vietą tikinčiojo gyvenime, taip pat artimiau susipažino su diak. R. Stankevičiumi, šaunia jo šeima. Pasivažiinę atsivežtomis vaisėmis bei šeimininkės žagarėliais ir gira iškylautojai sėdėjo ant „Norų akmenėlių“, leido žvakeles į Merkį, skynė gėlynus, šoko ratelius ir dainavo lietuvių liaudies dainas. Saulei nusileidus visi atsisveikino iki kito karto. „Gal susitiksime žiemą nuo kalniuko su rogutėmis pasivažinėti?“ – klausė šeimininkas, kuriam visi pritarė.

„Apžvalgos“ inf.

Laikas ir žmogus baigia naikinti Merkinės dvaro, buvusios Paulavos respublikos, rūmus

Šiomet į iškylą išsiruošė dvigubai daugiau parapijiečių

Leidinyje panaudotos Aurelijos Arlauskienės nuotr.

Informacinis biuletenis, leidžiamas nuo 2001 m. gruodžio mėn. Leidinio savikaina – 1,15 Lt.

Leidėjas – LERB *Unitas Lithuaniae* Sinodas.

Redakcinė kolegija: kun. R. Mikalauskas (redaktorius), kun. T. Šernas, diak. S. Švambarienė.

Adresas: Reformatų g. 3A, LT-41175 Biržai. El. p. zinius@ref.lt. Tel. 8 686 66 383

Maketavo ir spausdino UAB „Baltijos kopija“. Tiražas 500 egz. Užs. 4 210.